Ազգ Azg

10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2008 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 229 (4123)

Կաշառք վերցնելու պահին ձերբակալվել է քննիչ Ս. Թանդիլյանը

Ազգային անվտանգության ծառայության եւ ոստիկանության ձեռնարկած համատեղ օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների արդյունքում՝ 1.000 ԱՄՆ դոլար կաշառք ստանալու պահին ձերբակալվել է ոստիկանության քննչական գլխավոր վարչության Լոռու մարզի քննչական բաժնի Թումանյանի քննչական բաժանմունքի քննիչ, ոստիկանության լեյտենանտ Սամվել Թանդիլյանը: Ինչպես «Արմենպրեսին» հայտնեցին ԱԱԾ մամուլի կենտրոնից, Ս. Թանդիլյանը նշված գումարը շորթել է Լոռու մարզի բնակիչ Ա-ին գողություն կատարելու փաստով քրեական պատասխանատվության չենթարկելու դիմաց: Փաստի առթիվ հարուցվել է քրեական գործ՝ քրեական օրենսգրքի 311 հոդվածի հատկանիշներով: Կատարվում է նախաքննություն:

Հովնաթանյանների որմնանկարները մոմի լույսի ներքո ու Տերունական աղոթքով

Հայաստանի վարչապետը Ս. Նորաշեն եկեղեցում

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Թբիլիսի-Երեւան

Վերջին 70 տարում եզակի անգամ Թբիլիսիի Ս. Նորաշեն եկեղեցու ներսում հնչեց Տերունական աղոթքը: Վիրահայոց թեմի առաջնորդ Վազգեն սրբազան Միրզախանյանը եկեղեցում հայտնվածների հուզված ու արտասվալից հայացքների ներքո կիսախավարում բարձրաձայնում էր աղոթքը՝ հայեցի խոսքով ողողելով Հովնաթանյանների որմնանկարների տեղ-տեղ պահպանված «պատմությունները»:

Երեկ պաշտոնական մեկօրյա այցով Վրաստանում էր Հայաստանի վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը՝ նախարարական, խորհրդարանական պատվիրակների ուղեկցությամբ: Այցելության նպատակն ըստ էության հայ-վրացական տնտեսական համագործակցության միջկառավարական հանձնաժողովի հերթական նիստն էր, որի ընթացքում ստորագրվեցին աուդիտի եւ մշակույթի ոլորտներին վերաբերող համաձայնագրեր, նաեւ՝

նիստի արձանագրություն: Ակնկալվում էր, որ հայ-վրացական կառավարական մակարդակի հանդիպմանը կողմերը չէին կարող չանդրադառնալ Ս. Նորաշենի խնդրին:

«Ազգի» ընթերցողները լավատեղյակ են, թե տարիներ շարունակ ժամանակին հունական եկեղեցին վրացականի վերափոխած իրականության մեջ իր «հոգեւոր ծառայությունը» մատուցող վրացի քահանա հայր Թարիելն ինչպես սկսեց, եւ ըստ էության, ի հեճուկս անգամ սեփական իշխանությունների, ավարտեց եկեղեցին շրջկալող պարիսպը, որի վրա վրաց կրոնական խորհրդանիշներ տեղադրվեցին: Վերջերս վրացի քահանան նաեւ հանդգնել էր պղծել եկեղեցու բակում գտնվող Թամամշովների շիրիմները՝ ծանր տեխնիկայով քանդելով ու տեղաշարժելով դրանք:

Վրաստանի վարչապետ Գրիգոլ Մգալոբլիշվիլու հետ տարբեր ձեւաչափերով հանդիպումներից հետո Հայաստանի վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը մեկնեց նախ Թբիլիսիի հայկական պանթեոն, ապա նաեւ եղավ Ս. Նորաշեն եկեղեցում: Ու թեեւ տասնամյակներ շարունակ Ս. Նորաշենը փակ է, գործնի եւ զրքի պահեստ ծառայելուց հետո այսօր էլ վրացի քահանայի ոտնձգություններով է կարեւորվում, Հայաստանի վարչապետը եղավ եկեղեցում, մոմ վառեց, աղոթեց ներկաների հետ:

Տես էջ 2

ՀԱՅ ՄՏԱՎՈՐԱԿԱՆՆԵՐԻՑ

Ցեղասպանությունը ճանաչելու կոչ Գյուլին

Հայաստանի մշակույթի, արվեստի շուրջ 300 գործիչներ՝ ակադեմիկոսներ, դոկտորներ, հասարակական, լրատվական կազմակերպությունների ղեկավարներ բաց նամակով դիմել են Թուրքիայի նախագահ Աբդուլլահ Գյուլին, որում կոչ են անում ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը: «Հայաստան-Թուրքիա հարեւանության բնականոնացումը պահանջում է խիզախ եւ իրապաշտ լուծումներ: Առաջին հերթին մենք կանգնած ենք Հայոց ցեղասպանության կնճռոտ հարցի առջեւ: Անկեղծորեն ընդունենք, որ այս հարցը բաժանել է երկու ժողովուրդներին 1915 թվականից ի վեր: Պարոն նախագահ, այս դեպքում գործ ունենք մարդկության դեմ գործադրված ահռելի ոճրի հետ, որն անժամանցելի է: Սա ոչ միայն համայն հայ ժողովրդի ընդհանրական պահանջատիրությունն է, այլեւ՝ համաշխարհային հանրության արդար ակնկալությունը: Թուրքիայի ընթացիկ դիվանագիտությունը եւ քաղաքական մեքենան չեն կարող փակել մեր հավաքական պատմության մռայլ էջը: Թուրքիայի ղեկավարության Ձեր սերունդը պետք է ընդունի անհերքելի ճշմարտությունը եւ ճանաչի Հայոց ցեղասպանության փաստը: Կարծում ենք՝ սա առաջին հերթին հենց թուրք ժողովրդին է անհրաժեշտ: Միայն այդպես է հնարավոր փակել այս էջը եւ համարձակ քայլ անել դեպի ապագա», ասված է նամակում: Նշված հայտարարությունը, մասնավորապես, ստորագրել են Պերճ Զեյթունցյանը, Սոս Սարգսյանը, Էդվարդ Միրզոյանը, Վլադիմիր Աբաջյանը, Ռուբեն Հովսեփյանը, Արա Շիրազը, Վիգեն Ստեփանյանը եւ այլք:

Չեխիայի Սենատի սյունազարդ դահլիճում նշվեց երկրաշարժի տարելիցը

Նարե Աղամանյանի եւ Յուլիկո Շեյմովայի փայլուն ելույթը զարդարեց երեկոն

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Պրահա

Դեկտեմբերի 8-ի երեկոյան Չեխիայի Սենատի սյունազարդ դահլիճում տեղի ունեցավ հայաստանյան երկրաշարժի 20-ամյա տարելիցին նվիրված երեկո՝ հովանավորությամբ Չեխիայի Սենատի նախագահ Պրեմիսլ Սոբոտկայի եւ Չեխիայում ՀՀ դեսպանության: Ինչպես ավելի վաղ մեզ տրված բացառիկ հարցազրույցում ասել էր պարոն Սոբոտկան, երեկոյի գաղափարը բազմիցս քննարկվել էր իր եւ դեսպան Աշոտ Հովակիմյանի հանդիպումների ժամանակ, եւ իրենց ջերմ հարաբերությունների արդյունքը դարձավ նաեւ նման միջոցառման կազմակերպումը: Երեկոն իր ողջույնի խոսքով բացեց Սենատի նախագահը եւ անդրադարձավ 20 տարի առաջ տեղի ունեցած աղետին, նշելով, որ [illegible] ժողովուրդը այն տարիներին ոչ միայն մարդասիրական մղումներից ելնելով իր աջակցությունը հայտնեց հայ ժողովրդին, այլեւ իբրեւ ազատության մի աննկարագրելի դրսեւորում՝ ընդդեմ նախկին վարչակարգի:

Ավստրիայում, Չեխիայում, Հունգարիայում եւ Սլովակիայում Հայաստանի դեսպան Աշոտ Հովակիմյանն էլ իր ելույթը ներկայացրեց չեխերենով, եւ արժանացավ լեփ-լեցուն դահլիճի ջերմ ընդունելությանը: Դեսպանը ներկայացրեց նախկին Չեխոսլովակիայի ժողովրդի ցույց տված բազմաշերտ օգնությունը երկրաշարժի ծանր օրերին եւ իր շնորհակալությունը հայտնեց բոլոր այն կամավորներին, պաշտոնյաներին ու հասարակական կազմակերպություններին, անհատներին, որոնք իրենց նվիրվածությամբ արեցին ամեն ինչ Հայաստանի աղետի ենթարկված շրջաններին օգնություն ուղարկելու համար:

Այնուհետեւ ներկաները դիտեցին երկրաշարժի օրերին նկարահանված չեխ ռեժիսոր Միլան Մարիեկայի «Երկիր Արարատի ներքո» ֆիլմը: Ֆիլմի նկարահանումները կատարվել էին երկրաշարժից անմիջապես հետո: Ցուցադրվեց նաեւ մի տեսաֆիլմ, թե ինչ վիճակում է գտնվում Սպիտակում չեխական օգնությամբ 1991 թվականին կառուցված Շիրակացու անվան դպրոցը, որի տնօրեն Սամվել Մարկոսյանը իր շնորհակալական խոսքն էր ուղղել չեխ ժողովրդին:

Այնուհետեւ համերգային բաժնում ելույթ ունեցավ 2008 թվականի Մոնրեալի ամենահեղինակավոր միջազգային մրցույթի առաջին մրցանակի եւ եւս երկու հատուկ մրցանակների դափնեկիր վանաձորցի Նարե Աղամանյանը: Բախի, Բրամսի, Շոպենի եւ Ռախմանինովի աննկարագրելի վարպետությամբ կատարումները հաճելիորեն զարմացրին ներկաներին: Իսկ ճապոնուհի Յուլիկո Շեյմովայի Կոմիտասի երգերի կատարումը Նարե Աղամանյանի նվագակցությամբ հիացրեց երեկոյի հանդիսականներին: Վերջում ներկաները հրավիրվեցին պաշտոնական ընդունելության: Ինչպես տեղեկացանք Վիեննայի ՀՀ դեսպանության Պրահայի գրասենյակի ղեկավար Աշոտ Ոսկանյանից Հայաստանի դեսպան Աշոտ Հովակիմյանի անունից նաեւ շնորհակալական պատվոգրեր եւ հուշանվերներ կհանձնվեն երկրաշարժի ժամանակ ակտիվ օգնություն ցուցաբերած անհատներին: Երեկոյից հետո նման պատվոգրերի արժանացան սենատոր, նախկին հեռուստալրագրող Յարոմիր Շտետինան, հեռուստալրագրող Դանա Մազալովան, «Արմենիա» ակումբի նախագահ, նկարիչ Տիգրան Աբրահամյանը:

ԱՄՆ ռազմական ինքնաթիռը ընկել է բնակելի տների վրա

ԱՄՆ-ի ՌՕՈՒ F-18 կործանիչը ընկել է Սան Դիեգոյի բնակելի տների վրա (Կալիֆոռնիա): Երեք մարդ մահացել է, եւս մեկը համարվում է անհետ կորած, հաղորդում է BBC-ն: Ինքնաթիռը վթարի է ենթարկվել Միրամար ավիահանգրվանում վայրէջք կատարելիս: Օդաչուին հաջողվել է փրկվել, իսկ կործանիչը տապալվել է գետին բազայից մոտավորապես 3,2 կիլոմետր հեռավորությամբ՝ համալսարանական ավանի շրջանում, հաղորդում է «Նոյյան տապանը»:

Հունաստանում անկարգությունների ժամանակ զոհված երիտասարդը հայ է եղել

Աթենքում եւ հունական առնվազն եւս 7 ավաններում շարունակվում են բախումները երիտասարդական խմբերի եւ ոստիկանների միջեւ: Հիշեցնենք, որ անկարգությունների պատճառը մի երիտասարդի սպանությունն էր: Հունաստանում Հայաստանի դեսպան Վահրամ Կաժոյանը «Ազատություն» ռադիոկայանին հաղորդել է, որ սպանված պատանին՝ Ալեքսանդրոս Անդրեաս Գրիգորոպուլոսը ծագումով հայ է, նրա մայրը՝ Ջինա Չալիկյանն է, որը շատ հայտնի ոսկերիչ է, հայտնի բարերար, մինչ մասնակցել է Հայաստանին եւ Արցախին նվիրված բարեգործական միջոցառումներին, դեսպանատան կազմակերպած ձեռնարկներին: Դեսպանի խոսքերով, ողբերգության ստույգ հանգամանքների վերաբերյալ իրարամերժ տեղեկություններ են հաղորդվում: Կա մի քանի վարկած. առաջինի համաձայն, տղան իր ընկերների հետ եղել է սրճարանում, որտեղ նետվել է «մոլոտովկոկտեյլը» (դյուրավառ հեղուկով շիշը), երկրորդ վարկածի համաձայն, ոստիկանը գնդակ է արձակել հենց պատանու վրա: Ըստ երրորդ վարկածի, գնդակն արձակվել է առաստաղին եւ անդրադարձ հարվածով է դիպել տղային: Տղայի հուղարկավորության օրը բախումներն Աթենքում շարունակվել են. այս անգամ իսկական մարտի դաշտի էր վերածվել Հունաստանի խորհրդարանին հարող հրապարակը: Ոստիկանները կիրառել են արցունքաբեր գազ, ցուցարարները հրապարակ են բերել մեծ աղբամաններ եւ հրկիզել դրանք:

Երեկ լրացավ ՄԱԿ-ի ցեղասպանության կոնվենցիայի ընդունման 60-ամյակը

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

ՄԱԿ-ի Ցեղասպանության հանցագործությունը կանխելու եւ դրա համար պատիժ սահմանելու կոնվենցիան ընդունվել է 1948-ի դեկտեմբերի 9-ին եւ ուժի մեջ է մտել 1951-ի հունվարի 12-ին: Կոնվենցիայի հիմքում հրեական ծագումով լեհ իրավաբան Ռաֆայել Լեմկինի բազմամյա հետեւողական աշխատանքներն են ու անձնական նախաձեռնությունները, որոնց համար ներշնչանքի աղբյուր է հանդիսացել 1915-ի Մեծ եղեռնը:

Առ այսօր Ցեղասպանության կոնվենցիային միացել է 135 երկիր: Թուրքիան դա կատարել է առաջիններից թվում, իսկ ԱՄՆ-ը՝ 1968-ին միայն: Կոնվենցիան առաջինների թվում հաստատելու հանգամանքը, սակայն, չի խանգարում Թուրքիային Հայոց ցեղասպանության փաստին հակադրել ժխտողականության պաշտոնական թեզը: Նա փաստը մերժելիս հայտարարում է, որ կոնվենցիան ընդունվել է հրեաների Հոլոքոստի առնչությամբ, ուստի «ցեղասպանություն» հասկացությունը վերաբերում է Հոլոքոստին միայն:

Քանի որ նույն Թուրքիան թուրքական զորքերի ներխուժումը Կիպրոս պայմանավորում է կիպրացի թուրքերին վերահաս ցեղասպանությունից պաշտպանելու անհրաժեշտությամբ, ուստի ակնհայտ է դառնում, որ նա Հայոց ցեղասպանությունը ժխտելու համար մերժում է նաեւ ՄԱԿ-ի ցեղասպանության կոնվենցիայի միմիայն Հոլոքոստին վերաբերելու մասին իր իսկ հայտարարությունը, չհաշված Թրակիայում եւ Բուլղարիայում թուրքերի ցեղասպանություններ հայրայրելու թուրքական ճիգերը:

Վերոհիշյալ փաստերը ցույց են տալիս, որ Թուրքիան «ցեղասպանություն» հասկացությունը հրեաների Հոլոքոստի նկատմամբ տարածում է միայն Հայոց ցեղասպանությունը ժխտելու դեպքում: Այլապես, նա շրջանառության մեջ չէր դնի կիպրացի թուրքերի ցեղասպանության վարկածը, Թրակիայի եւ Բուլղարիայի թուրքերի ցեղասպանություններ չէր հայրայրի, ոչ էլ Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովում կնքահայր կդառնար ալժիրցիների ցեղասպանության համար Ֆրանսիային, իսկ նույնը՝ պաղեստինցիների՝ Իսրայելին պաշտոնապես դատապարտելու առաջարկները:

Տես էջ 3

Նավթի գները եւ դրանց ազդեցությունը քաղաքական համակարգերի վրա

Երեկ «Երեւան» հյուրանոցում «Սիվիլիտաս» հիմնադրամը կազմակերպել էր «Նավթը Կովկասում տնտեսական ու քաղաքական գործոն» թեմայով քննարկում, որի հիմնական զեկուցողն էր ֆրանսիական «Պետրոստրաթեջի» ընկերության նախագահ **Պետրոս Թերզյանը**: «Սիվիլիտաս» հիմնադրամի նախագահ **Վարդան Օսկանյանը** ասաց, որ նմանատիպ լսում-քննարկումներ հիմնադրամը կազմակերպելու է պարբերաբար: Ներկայացնելով զեկուցողին Օսկանյանը նշեց, որ Պետրոս Թերզյանը գործունեության առումով աշխարհում ճանաչված մասնագետ է եւ խորհրդատվություններ է տալիս Ֆրանսիայի, Հունաստանի, Սաուդյան Արաբիայի կառավարություններին: Նախկին արտգործնախարարը նշեց, որ Թերզյանը իր խորհրդատվություններով օգնել է նաեւ Հայաստանի կառավարությանը: Իսկ մեր կողմից ավելացնենք, որ պրն Թերզյանը «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձության անդամ է եւ հատկապես եվրոպական տարածում կարեւոր գործ է կատարում հիմնադրամի համար:

Իր ելույթում «Պետրոստրաթեջի» նախագահ Պետրոս Թերզյանը ներկայացրեց նավթի տնտեսական եւ քաղաքական ազդեցությունը համաշխարհային գործընթացների վրա, մասնավորապես վերջին տարիների նավթի գների բարձրացման եւ ներկայումս դրա անկման պատճառները: Նրա զեկույցի հիմնական մասը նվիրված էր նաեւ Կովկասի եւ Կասպից ծովի ավազանի տարածաշրջանների խնդիրներին, մասնավորապես նավթի պաշարների առկայությանը, թե ինչ կարծիք կար նախկինում եւ ինչ իրական պատկեր ունենք ներկայում: Զեկուցողը նկատեց, որ Կովկասը բարդ տարածաշրջան է, որտեղ կան «տաք» գոտիներ՝ Արցախ, Հարավային Օսիա, Աբխազիա, ինչը բարդացնում է էներգակիրների արտահանումը: Թերզյանը նշեց, որ հիմնական նավթ արդյունահանող երկիրը Կասպից ծովի ավազանում Ղազախստանն է, այլ ոչ թե Ադրբեջանը: Ինչ վերաբերում է գազի պաշարների խնդիրներին, ապա այստեղ առաջատարը Թուրքմենստանն է: Ընդհանրապես, ըստ Թերզյանի, գազի արտահանման առումով Կասպից ծովի տարածաշրջանը ավելի մեծ ազդեցություն ունի համաշխարհային գործընթացների վրա, քան նավթի արդյունահանման պաշարներով: Անդրադառնալով Ադրբեջանի պարագային, զեկուցողը նկատեց, որ անկախության շրջանում Ադրբեջանում, չնայած որոնողական աշխատանքներում ներդրված մոտ 1 մլրդ դոլար գումարին, նավթի եւ ոչ մի նոր հանքավայր չի հայտնաբերվել: Կասպից ծովի կարգավիճակի անորոշությունը նույնպես խանգարում է նավթի եւ գազի արտահանմանն այս տարածաշրջանից: Պատասխանելով ներկաների հարցերին, մասնավորապես նավթի գնի նվազման եւ դրա հնարավոր հետեւանքների մասին, Թերզյանը նկատեց, որ նավթի ներկա գների հնարավոր անկումը վտանգավոր է ոչ միայն նավթ արտահանող երկրների, այլեւ ընդհանրապես համաշխարհային տնտեսության համար, ինչը կազդի բոլորի՝ այդ թվում նաեւ Հայաստանի տնտեսության վրա: Զեկուցողը նաեւ նկատեց, որ վերջին տարիներին չնայած նավթից ստացվող եկամուտները Ադրբեջանում աճում են, սակայն նաեւ աճում է ներդրումների համար փոխհատուցում տալու գինը, այսինքն՝ կար ժամանակ, երբ նավթի արդյունահանման համար մեծ ներդրումներ էին կատարվում, սակայն արդեն եկել է այն ժամանակը, երբ Ադրբեջանը ստիպված է հատուցել այդ ներդրումների համար եւ իր եկամուտի հսկայական մասը վճարել մասնավոր ընկերություններին՝ նրանց ներդրումների դիմաց: Այսինքն՝ Ադրբեջանում նավթի արդյունահանման ծավալների մեծացումը դեռ չի նշանակում, թե եկամուտները եւս կաճեն, քանի որ նավթից ստացվող իր եկամուտներից ներդրումները հետ վերադարձնելու շրջանում սկսվել է նավթի գների անկումը, ինչը լուրջ խնդիրներ կստեղծի այդ գումարների դիմաց իր պարտքը վճարելու համար:

ԱՐՄԵՆ ՄԱՆՎԵԼՅԱՆ

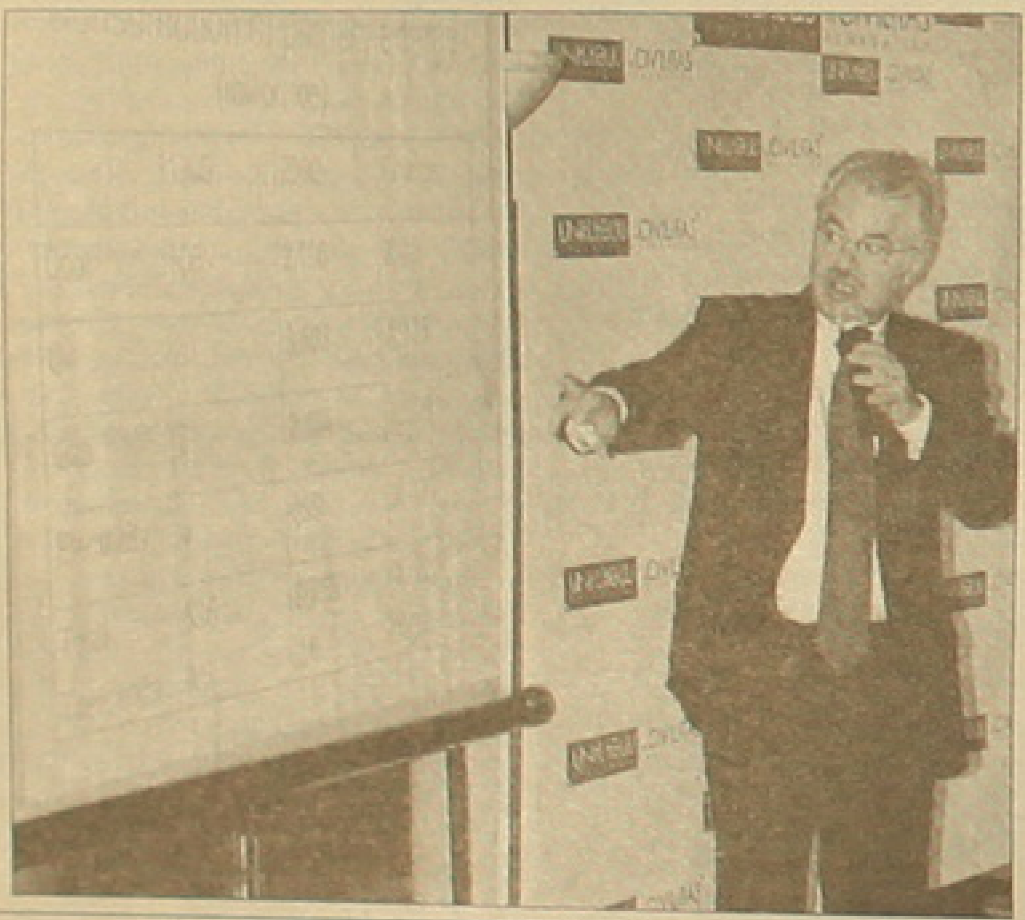

Եթե ուզում եք Ծաղկաձորում հանգստանալ, պետք է առնվազն մեկ ամիս սոված մնաք

Այսօր Ծաղկաձորում գործում են 28 հյուրանոց, 20 ռեստորան եւ սրճարան, 6 լողավազան այդ թվում՝ ձմեռային, շոգեբաղնիք, բոուլինգ եւ մանկական խաղասրահ: Նախորդ տարի ձմեռային հանգստի ժամանակ Ծաղկաձորում ապահովվել է մոտավորապես 270.000 մարդու հանգիստ (օրական կտրվածքով): Ռուս զբոսաշրջիկների թիվը կազմել է 700, այլ երկրներից ժամանած զբոսաշրջիկների թիվը տատանվում է 150-200-ի միջեւ: Հիմնական այցելուները հայաստանաբնակներ են: Մարդկային հոսքի ցուցանիշը 2 անգամ զիջում է 2007-ին Ծաղկաձորում գրանցված արդյունքին: Պատճառներից գլխավորն այն է, որ ռուսական տուրիստական գործակալությունները Ծաղկաձորը չեն ներկայացնում տարբեր ֆորումներում: Ծաղկաձորի համաշխարհային համբավ ձեռք բերելու նպատակով այս տարի քաղաքապետ Գառնիկ Միրզոյանն ու մի շարք հյուրանոցների ներկայացուցիչներ մասնակցել են Մոսկվայում անցկացվող միջազգային «Դահուկային տաղավար» խորագիրը կրող ցուցահանդեսին: Տպագրվել է քաղաքի տուրիստական քարտեզը, գունավոր բրոշյուրներ քաղաքի մասին: Նաեւ նկարահանվել է փոքրիկ ֆիլմ, որը անվճար բաժանվում է հիմնականում արտասահմանցի զբոսաշրջիկներին:

Երեկ Ծաղկաձորի ձմեռային հանգստին ու սպասվող անակնկալներին «Ուրբաթ» ակումբում անդրադարձավ քաղաքապետ **Գառնիկ Միրզոյանը**:

«Ծաղկաձորը լիովին պատրաստ է ձմռանը հյուրեր ընդունելու: Մարդկային հոսքը նորմալ է: Դեռեւս հոկտեմբեր ամսից նոր տարվա կապակցությամբ բոլոր հյուրանոցային համարները զբաղված են», ասաց քաղաքապետը:

Ձմռանը Ծաղկաձորում հանգստացողների համար կգործի 5 ճոպանուղի՝ 27.000 ընդհանուր մետր երկարությամբ սահուղիներով: Ճոպանուղու մեկ տոմսի արժեքը կկազմի 1500 դրամ, մեկ օրվա արժեքը՝ 10.000 դրամ (նախորդ տարվա 7000 դրամի փոխարեն): Գործում է դահուկների եւ սնոուբորդների վարձույթ՝ 7000 դրամ արժողությամբ: Կառուցվում են 7 տարբեր մեծության հյուրանոցներ, չորս տնակային ավաններ: Բավարար պայմաններով հանգիստ իրականացվում է 300 մարդու համար: Եվս 300 հյուրանոցային համարներում հնարավոր է հանգստանալ ավելի թույլ ու միջինից ցածր սպասարկմամբ:

Ծաղկաձորում մեկ անձի համար մեկ օրվա հանգիստը սկսվում է 5000 դրամից («Կեչի» հյուրանոց), բարձրանալով մինչեւ 15.000 -17.000 դրամ («Յուպիտեր», «Մուլտիռեստհաուս»): Գնում ներառված չէ սնունդը: Այսինքն՝ օրական ամենաքիչը եւս 5.000 դրամ հանգստացողը պետք է վճարի սննդի համար: «Սակայն հնարավոր է օգտվել լողավազանից, մարզասրահից եւ թենիսի կորտից», վստահեցրեց Միրզոյանը: Գրեթե բոլոր հանգստացողներն էլ կփաստեն, որ նշված հաճույքներից օգտվելու համար Ծաղկաձորի յուրաքանչյուր հյուրանոցում պահանջում են հավելյալ վարձատրություն:

Վերոնշյալ գներով հյուրանոցային համարներ Նոր տարվա եւ Ծննդյան տոների ժամանակ շատերը դժվար թե գտնեն: Որովհետեւ ձմեռային սեզոնն ու հատկապես դեկտեմբերի 31-ից հունվարի 6-ն ամենաթանկ ժամանակահատվածն է համարվում եւ հյուրանոցային սպասարկման գները կրկնակի բարձրանում են:

Ասուլիսից լրագրողներն այն տպավորությունը ստացան, թե յուրաքանչյուր խավի, դիրքի մարդ կարող է իր հանգիստն անցկացնել Ծաղկաձորում: Ինչպիսի՞ տրամաբանությամբ պետք է առաջնորդվի, ասենք, 75.000 դրամ աշխատավարձ ստացող բժիշկը, մանկավարժը, երբ ցանկանա չորս անդամից բաղկացած ընտանիքի հետ գոնե 4 օր հանգստանալ Ծաղկաձորում:

Հետեւությունը պարզ է, ամբողջ ամիս պետք է սոված մնա: Հետեւաբար Ծաղկաձորում հանգստանում են միայն նյութապես խիստ ապահովվածները: Այդպիսիք են հանգստանում նաեւ Սեւանում, Դիլիջանում ու Ջերմուկում: Այդ դեպքում զարմանալի չէ, որ ամռան շրջանում հայերը բռնում են Քոբուլեթիի եւ Ուրեկիի ճամփաները:

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԸՆԴԴԵՄ ՎԱՆԴԱԼԻԶՄԻ

Հովնաթանյանների որմնանկարները մոմի լույսի ներքո ու տերունական աղոթքով

1-ին էջից

Մինչ վարչապետն ու նրան ուղեկցողները եկեղեցու ձախակողմյան հատվածում ծանոթանում էին շիրմաքարերի վիճակին, թիֆլիսահայ համայնքի մի քանի ներկայացուցիչներ բացեցին եկեղեցու տախտակներով մեխված դռներն ու վառված մոմերով ներս մտան: Տեսարանն առավել հուզիչ էր, հատկապես որ մոմերի լույսով ակնհայտ էր, թե հայր Թարիելի ոտնձգություններն ուր են հասել: Պատերից շատ տեղերում ուղղակի քերված են Հովնաթանյանների որմնանկարները: Եկեղեցու ներսն ավերված է, իսկ խորանը՝ ձեւափոխված վրացականի: Սուրբ սեղանի վրա արդեն հայտնվել է վրացական այսպես կոչված Նինոյի խաչը:

«1937-ին, երբ հարց էր բարձրացվել վերացնելու այս եկեղեցին, ռուսազգի մի ճարտարապետ կարողացավ դիմակայել ու պահպանել այս հրաշքը», տերունական աղոթքը բարձրաձայնելուց հետո եկեղեցու ներսում հայտնվածներին դիմեց Վիրահայոց թեմի առաջնորդը: «1994-ին փորձ արվեց եկեղեցին վրացական դարձնելու, սակայն հայության ջանքերով դա տեղի չունեցավ: Այսօր առաջին անգամ վերջին 70 տարիների ընթացքում այստեղ հայոց մոմ վառվեց... Հուզված ենք բոլորս, բայց վստահ, որ մեր վարչապետի այցը պիտի ունենա իր լուրջ հետեւանքները, եւ մեր եղբայրները՝ վրացի ժողովուրդը, մանավանդ կառավարությունն ու վրաց եկեղեցին պիտի անդրադառնան այս հարցի լուծմանը հօգուտ մեր ժողովուրդների»:

Սրբազանի խոսքով, ժողովուրդը վաղուց է սպասում դռների բացմանը, որ Աստծո ողորմությամբ է: Վիրահայոց թեմի առաջնորդը վստահություն հայտնեց, որ կգա օրը եւ նորոգված Ս. Նորաշենը կվերաօծվի ու պատարագ կմատուցվի:

Յուրօրինակ ոգեւորությամբ եկեղեցուց հեռացողներն ականատես եղան Ս. Նորաշենի հարեւանությամբ գործող հոգեւոր սեմինարիայի սաների հավաքույթին, որոնց մեջ, չնայած հայր Թարիելի Թբիլիսիից բացակայելու շատերի պնդմանը, հայտնվեց ինքը՝ սպիտակամորուս քահանան: Ու մինչ հայր Թարիելը փորձում էր պարզել, թե ովքեր են համարձակվել բացել Ս. Նորաշենի դռները, որեւէ սադրանքի չտրվելու մտադրությամբ հայերը հեռացան:

Ավելի ուշ, Թբիլիսիից վերադարձին վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը Վրաստանի նախագահ Միխեիլ Սաակաշվիլու հետ հանդիպումից հետո հայ լրագրողներին տեղեկացրեց, որ Սաակաշվիլին խոստացել է անձամբ հետեւել խնդրի ընթացքին: Վարչապետ Սարգսյանն իր հերթին Վրաստանի նախագահին պատմել է Ս. Նորաշենի, դրանում դեռեւս պահպանվող Հովնաթանյանների որմնանկարների կարեւորության մասին: Ու թեեւ Վրաստանի նախագահին արդեն զեկուցել էին, որ Ս. Նորաշենի դռները բացվել են ու ներսում տերունական աղոթք է հնչել, Տիգրան Սարգսյանը տեղեկացրեց, որ Վրաստանի նախագահին է փոխանցվել Հայաստանի համար այս հարցի սկզբունքային լինելը:

Երեկ Վրաստանի մշակույթի նախարարության հարեւանությամբ բողոքի ակցիա էին կազմակերպել նաեւ Թբիլիսիի հայերի ասամբլեայի ներկայացուցիչները: Բողոքի կազմակերպիչներից Առնոլդ Ստեփանյանն **«Ազգին»** տեղեկացրեց, որ բողոքի ակցիայի օրվա ընտրությունը կապ չուներ Հայաստանի վարչապետի այցելության հետ, քանի որ ծրագրվել էր երկու շաբաթ առաջ, սակայն, թերեւս հասել է թիֆլիսահայության համբերությունը, եւ արդեն քաղաքականացված Ս. Նորաշենի խնդիրը բողոքի ակցիա է դարձել: Թիֆլիսահայերի ասամբլեան բանակցում է մշակույթի նախարարության հետ հիմնական երկու հարցադրում ունենալով՝ ի վերջո ո՞ւմ է վերադարձվելու Ս. Նորաշենը եւ ե՞րբ:

«Ազգը» դեռեւս կանդրադառնա Ս. Նորաշենի խնդրի առնչությամբ երեկ հնչած տարբեր կարծիքներին ու գնահատականներին:

Ուղղում

«Ազգի» 04.12.2008-ի համարի «Իրանահայերին պետք է խրախուսել մեկնել Հայաստան, այլ ոչ ԱՄՆ» հարցազրույցում ներկայացնելով Ռուբեն Սաղարյանին, տեղ է գտել սխալ, մասնավորապես վերջինս ներկայացվել է որպես «Րաֆֆի» մարմնամարզական մշակութային միության նախագահ, ինչը չի համապատասխանում իրականությանը, այդ կառույցը ղեկավարում է պրն Պետրոս Աբգարյանը: Խմբագրությունը ներողություն է խնդրում տեղ գտած սխալի համար:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ժէ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Հաշւապահութիւն (գովազդ) /հեռ 582960
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատուութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Երկու Երևան

Ազգային ժողովում որոշել են լսումնախեղդ անել հասարակությանը՝ վերջին շրջանում լսումներ է ,որ կազմակերպվում են: Միայն երեկ երկու խումբ հիմնախնդիրների լսումներ (ինչ էլ անհարմար անվանում է) էին՝ երեխայի իրավունքներին և Երևան քաղաքի հիմնախնդիրներին նվիրված, այսօր և վաղը էլի տարբեր խնդիրների նվիրված լսումներ են, դեկտեմբերի 19-ին լսումներ են, մի խոսքով այսքան էլ ակտիվ աշխատող Ազգային ժողո՞վ: Որ ասում էին Ազգային ժողովի հեղինակությունը պետք է բարձրացնել, երևում է՝ լսումներով են ուզում անել: Կամ էլ՝ գոլորշի են բաց թողնում, ընդդիմադիրները կասեին՝ մարդկանց շեղում են քաղաքական խնդիրներից, իսկ մենք էլ ընդամենը նկատենք. հայտնի չէ, թե ինչպես է լսումների կազմակերպումն օգնում բուն օրենսդրական աշխատանքին:

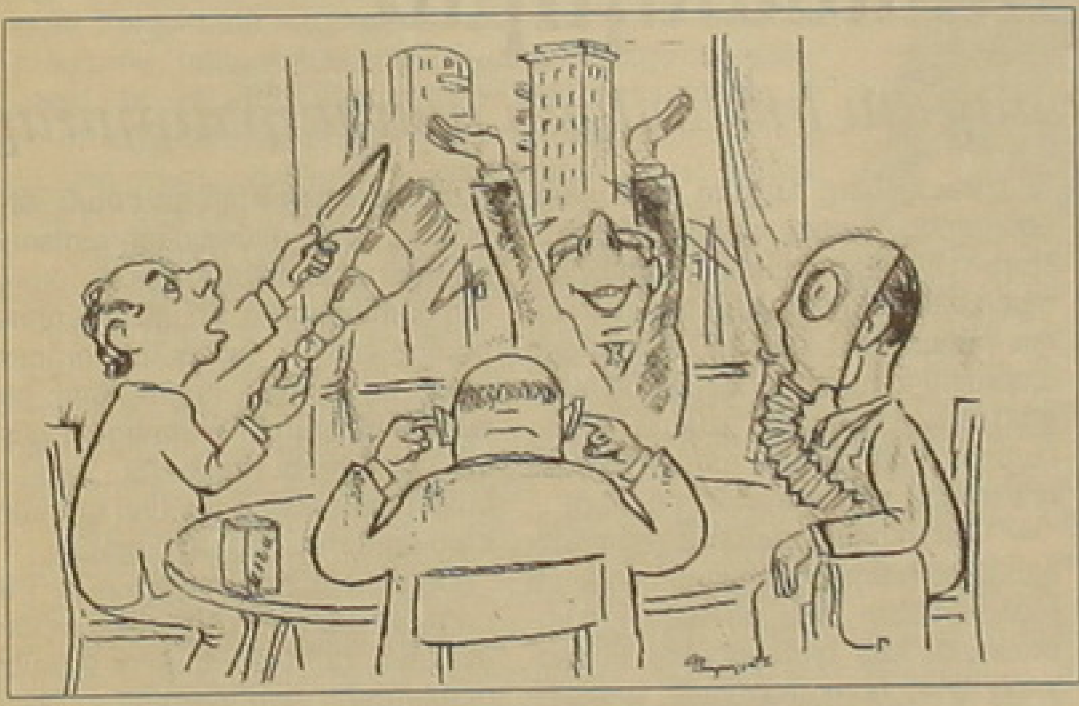

Հենց երեկ հետկեսօրին **Վարդան Այվազյանի** նախագահությամբ ԱԺ-ում լսում էին Երևանի քաղաքաշինական և տրանսպորտային հիմնախնդիրներ: Բոլ-բոլ զեկուցումներ կարդացին, ՀԿ-ների ներկայացուցիչները ԱԺ խոսափողներից հարցեր ուղղեցին ու մի հինգ րոպեանոց էլ ելույթներ ունեցան՝ համենայն դեպս արտահայտվելու տեղ էր: Չգիտենք, այս լսումներից հետո ամեն երեկո տուն գնալիս մի կերպ երթուղային տաքսի խցկվելն այլևս չի՞ լինելու, թե մեր առանց այն էլ նեղ փողոցների երկու կողմերից հիմնավոր կանգնած մեքենաներն այլևս չեն խանգարելու երթևեկությանը, թե՞ օղակաձև այգու բետոնե և քարե կառույցները մի հրաշքով փոխարինվելու են ծառերով, բայց մարդիկ լուրջ-լուրջ քննարկեցին, լուրջ-լուրջ էլ մարդիկ էին զեկուցողները՝ քաղաքի գլխավոր ճարտարապետ **Սամվել Դանիելյանը**, ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի տեղակալ **Նարեկ Սարգսյանը**, տրանսպորտի և կապի նախարարի տեղակալ **Դավիթ Երիցյանը**: Արածն ու անելիքը ներկայացնող, հաշվետվությունների միտող զեկուցումներ էին, և միայն ԱԺ պատգամավոր **Լիլիթ Գալստյանի** քննադատական ելույթն էր բավական խիտ: Այդ զեկուցումներից հետո և ՀԿ-ների ներկայացուցիչների՝ խնդիրներին անդրադարձներից առաջ փոխքաղաքապետ **Կամո Արեյանը** լրագրողներին տված հարցազրույցում բարձրացված հարցադրումների մեջ լուրջ մտահոգություններ, ճիշտ է, տեսավ, բայց նաև նկատեց, որ Երևանի տրանսպորտային և քաղաքաշինական հիմնախնդիրները ծրագրված հիմքի վրա են դրված արդեն Երևան քաղաքի գլխավոր հատակագծով՝ քաղաքաշինական կարևորագույն փաստաթղթով, որը ներառում է քաղաքի զարգացման հեռանկարը՝ բոլոր ուղղություններով առաջիկա 20 տարիների համար:

Լսումներից Կամո Արեյանը եզրակացրել էր, որ նախ օրենսդրական բացերը և կրկնությունները պետք է վերացնել, հատկապես քաղաքաշինական հսկողության և վերահսկողության բնագավառում, քաղաքաշինական մի շարք փաստաթղթերի ընդունման ընթացակարգի պարզեցման խնդիրը դեռևս կա, իսկ քաղաքի բնապահպանական խնդիրներն աստիճանաբար լուծում են ստանում:

Կամո Արեյանն ընդունեց, որ տրանսպորտի խնդիրը ծանրագույններից է, բայց և՝ Երևանի վերջին 5 տարիների ծրագրով իրականացված ինժեներական կառույցների, ճանապարհաշինական օբյեկտների, հաղորդակցության խոշոր հանգույցների ստեղծումը հենց միտված է թեթևացնելու մայրաքաղաքի տրանսպորտային խնդիրները:

Երևան քաղաքն ամբողջությամբ չի կարող լինել հատուկ կարգավորման օբյեկտ, այլ կարող են առանձնացվել հատուկ կարգավորման օբյեկտներ՝ պետք է ճշտել հարցադրումը՝ ուղղեց փոխքաղաքապետը լսումների օրակարգի հարցադրումներից հենց առաջինը: Կ. Արեյանը նաև անուն դրեց բարձրացված հարցադրումներին՝ կշռադատված-գործնական և էմոցիոնալ- մեկ օբյեկտի վերաբերյալ պատկերացմամբ:

Չգիտենք, թե այս երկու բաժանումից ո՞ր մեկում էր տեղավորվում Լիլիթ Գալստյանի ելույթը, որը փաստորեն առաջին ուղղորդող ելույթն էր, մի տեսակ կարծես խորհրդարանական կողմի տեսակետ ներկայացնող: Բոլոր դեպքերում նրա ելույթում հնչեցին համարյա թե բնապահպան **Կարինե Դանիելյանի** խստության աստիճանի գնահատականներ. մայրաքաղաքում և հատկապես կենտրոնում իրականացվող իրավիճակային, կետային բարձր խտության կառուցապատման արդյունքում Երևանը «էկոլոգիական աղետի գոտու» վերածվելու ճանապարհին է՝ գետնամերձ օզոնը 2,2 անգամ գերազանցում է թույլատրելի սահմանը, վերջին տարիներին զրկվել է ընդհանուր օգտագործման կանաչ տարածքների 2/3-ից, օդային ավազանը կորցրել է ինքնամաքրման հատկանիշը:

Կենտրոնի խիտ կառուցապատումը տրանսպորտային ուղիների գերծանրաբեռնվածություն է առաջացրել, երկրի շինարարական ողջ ծավալի 85-90 տոկոսի իրականացումը Երևանում խաթարել է ներդաշնակ զարգացման, սոցիալական արդարության և համերաշխության սկզբունքը: Կառուցապատումների մեծ մասն իրականացվում է հանրային կարծիքի, մարդու իրավունքների, օրենքների և միջազգային կոնվենցիաների խախտմամբ:

Կառույցների սեյսմակայունության և հուսալիության անմխիթար վիճակի վերաբերյալ օրինակներ բերեց. «Աստված չանի՝ երկրաշարժ լինի, Սարյան 23-ի 9 հարկանի շենքը փլվելու է թիվ 29 դպրոցի վրա, Բաղրամյան 53-ի 14 հարկանի շենքը՝ թիվ 78 դպրոցի վրա, Թումանյանի բակի շենքը՝ Շահումյան դպրոցի վրա, մի նոր բարձրահարկ էլ խոյանում է Լեւոն Շանթի դպրոցի վրա: Նույնիսկ հակահրդեհային գոտիներ չեն թողնվել, որպեսզի փրկարարները կարողանան մոտենալ շենքերին», ասաց նա՝ նկատելով, որ տարածքներ զավթելու ճանապարհին չեն խնայվում անգամ դպրոցները, խախտվում են Երևանի գլխավոր հատակագիծն ու գոտևորման նախագիծը, արհամարհվում են քաղաքաշինական խորհրդի և նույնիսկ քաղաքապետի որոշումները, ինչի դեպքում պարզ քաղաքացիների շահերի մասին խոսելը միամտություն է: Քաղաքաշինական նորմերի խախտման, կետային կառուցապատմամբ Երևանը խեղդելու, ապօրինի կցակառույցներով Երևանի դեմքն աղավաղելու այլ օրինակներ ևս բերվեցին:

Բնականաբար՝ Նարեկ Սարգսյանն ու Սամվել Դանիելյանն իրենց զեկուցումներով նաև Լ. Գալստյանի բարձրացրած հարցերին անդրադարձան, սակայն տարողունակ թեման մեկ լրագրային նյութում տեղավորել հնարավոր չէ:

Ասենք, որ հերթական լսումներն ավարտվեցին՝ դրանցով խնդիրներին բան ավելացնել-պակասեցնելը՝ չգիտենք:

ՄԱՐԻՆԵ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Ազգային ժողովում կարևորում են երեխայի իրավունքները

Երեկ Ազգային ժողովի առողջապահության և մարդու իրավունքների պաշտպանության և հանրային հարցերի մշտական հանձնաժողովները նախաձեռնել էին խորհրդարանական լսումներ՝ «Երեխայի իրավունքների պաշտպանությունը Հայաստանում» թեմայով, որին մասնակցում էին գործադիր և օրենսդիր մարմնի ներկայացուցիչները, ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի հայաստանյան գրասենյակի ներկայացուցիչ Լեյլի Մոշիրի Զիլանին (որը ելույթ ունեցավ), միջազգային այլ կառույցներից, հանրային սեկտորից մասնագետներ:

Լսումներին ներկա ԱԺ նախագահ Հովիկ Աբրահամյանը, հղում անելով մարդու իրավունքների պաշտպանության օրվան, ասաց. «Ավելորդ է ասել, որ մարդու իրավունքների նկատմամբ հարգանքը և այդ իրավունքների պաշտպանությունը սկսվում են երեխաների նկատմամբ հասարակության ունեցած վերաբերմունքից: 1992 թվականին մեր երկիրը միացավ «Երեխայի իրավունքների մասին» կոնվենցիային, դրանով իսկ մեկ անգամ ևս ապացուցելով իր պատրաստակամությունը երեխայի իրավունքներին առնչվող հարցերը դարձնելու առաջնային և դրանք ներգրավելու իրականացվող ազգային ծրագրերում: 1996 թվականին կոնվենցիայի ընդունմանը հետևեց «Երեխայի իրավունքների մասին» ՀՀ օրենքի ընդունումը»: Նշելով կառավարության ծրագրային քայլերի մասին՝ երեխաների հիմնախնդիրները լուծելու ուղղությամբ, Հ. Աբրահամյանն առանձնացրեց նաև կառավարության համագործակցությունը ՄԱԿ-ի մանկական հիմնադրամի հայաստանյան գրասենյակի հետ, իսկ ԱԺ հանձնաժողովների երեկվա լսումները ոլորտում առկա հիմնախնդիրների բացահայտմանն ուղղված անվանեց: ԱԺ մարդու իրավունքների պաշտպանության և հանրային հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Մխիթար Մնացականյանի գնահատմամբ՝ երեկվա լսումների նպատակը հասարակության և պետության ուշադրությունը երեխաների իրավունքների պաշտպանության հիմնախնդիրների վրա բևեռելն էր:

ՀՐԱԺԵՇՏ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ԳԻՏՆԱԿԱՆԻՆ

Կյանք, որը նվիրվեց տիեզերական լռության խախտմանը

Գիտությունների ազգային ակադեմիայի մուտքի մոտ **Պարիս Հերունու** մեծադիր լուսանկարն էր, շուրջբոլորը ծաղկեփնջեր էին և ծաղկեպսակներ: Այստեղ էին հավաքվել նրանք, ովքեր ցանկանում էին վերջին հրաժեշտը տալ մեծանուն գիտնականին:

Գիտությունների ազգային ակադեմիայի ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի բաժանմունքի ակադեմիկոս քարտուղար **Յուրի Չիլինգարյանը** մտերիմ էր գիտնականի հետ և ինչպես ինքն է ասում, լավ հարաբերությունները պահպանվել էին մինչև Պարիս Հերունու կյանքի վերջին օրերը: Յուրի Չիլինգարյանի գրասեղանին Պարիս Հերունու գիրքն է: Ակադեմիկոս քարտուղարը հանդես է գալու գործընկերոջը նվիրված վերջին ելույթով: «Պարիս Հերունին ռադիոտեխնիկական համակարգերի խոշոր մասնագետ էր: Մոսկվայում ուսանելուց հետո վերադարձել է Հայաստան և աշխատել Բյուրականի աստղադիտարանում: 1971 թվականին հիմնադրել է ռադիոչափումների ինստիտուտը, որը 2000 թվականից անվանվել է ռադիոֆիզիկայի գիտահետազոտական ինստիտուտ: Խորհրդային Միության տարիներին Հերունու հիմնադրած ինստիտուտը միութենական նշանակություն ուներ: Բնավորությամբ մաքսիմալիստ էր, այդ իսկ պատճառով ձգտում էր եզակի սարքեր ստեղծել, իսկ առաջ քաշած գաղափարները խիզախ էին և նորարարական: Նա իսկական մտավորական էր: Իր կարծիքն ուներ ամեն առարկայի մասին: Սասանել այդ կարծիքը դժվար էր, գրեթե անհնար: Նա սիրված էր ժողովրդի կողմից: Ակադեմիկոսներ կան, որոնք աշխատում են աննկատ, Պարիսն այդպիսին չէր: Իսկ ժողովուրդն էլ ընդունել էր նրան», պատմեց Յուրի Չիլինգարյանը:

Մեծ գիտնականի վերջին հրաժեշտը տալու համար ակադեմիա էին շտապել նաև Չեխովի անվան դպրոցի աշակերտները: Պարիս Հերունու թոռը սովորում է այս դպրոցում, 9-րդ դասարանի աշակերտ է: Գիտնականին դպրոցականները լավ են ճանաչում, պատմում են, որ թոռնիկն անչափ հպարտ է գիտնական պապով: «Պարիս Հերունու թոռը՝ Միքայելը մեր համադասարանցին է: Նա ևս փայլուն գիտելիքներ ունի մաթեմատիկայից և ֆիզիկայից: Հաճախ էր ասում, եթե չկարողանամ որևէ խնդիր լուծել, պապիկս կօգնի», ասացին աշակերտները:

Գիտությունների ազգային ակադեմիայի փոխնախագահ **Յուրի Շուքուրյանը** հիշում է, որ Պարիս Հերունին նաև հրաշալի նկարում էր, հատկապես ծաղիկներ: Գիտնականը Նկարիչների միության պատվավոր անդամ էր: «Զբաղվում էր նաև պատմությամբ: Հենց նա առաջ քաշեց այն վարկածը, որ Հայաստանում է կառուցված առաջին աստղադիտարանը դեռ 7500 տարի առաջ: Լայն դիապազոնի գիտնական էր: Էմոցիոնալ էր, իր գործն անում էր մեծ նվիրվածությամբ: Նա նախաձեռնեց արևային էներգետիկայի ստացման գործը, ինչը, անշուշտ, կունենա իր հետևորդները: Ակադեմիան մեծ կորուստ կրեց», ասաց Յուրի Շուքուրյանը:

Գիտնականի մտքի կենտրոնում տիեզերքն էր՝ գաղտնիքներով ու պատասխանի սպասող բազում հարցերով: Ժամանակին գիտնականն ասել էր. «Այնուամենայնիվ, ինչո՞ւ է դեռ տիեզերքը լռում: Որտե՞ղ են այլ քաղաքակրթությունների ձայները: Մենք դեռ չգիտենք, թե ի՞նչ ուղղությամբ, ի՞նչ ժամանակահատվածում են տիեզերքից գալիս այդ ազդանշանները և ի՞նչ հաճախականությամբ պետք է փնտրենք դրանք: Ու այսօր մեր բոլոր փորձերն ընդամենը նույնն են, ինչ դեզի մեջ ասեղ փնտրելը: Պետք է նաև հաշվի առնել, որ մենք գործ ենք ունենում ռադիո և օպտիկական տիրույթների մի մասի հետ միայն: Բայց չէ՞ որ կապի համար կարող են ծառայել բնության այլ ազդակներ, օրինակ՝ գրավիտացիոն ալիքները, նեյտրինոն, ռենտգեն և գամմա ճառագայթները: Հավանաբար կապի շատ այլ ազդակներ էլ կան, որոնք դեռ մարդկությանը հայտնի չեն»:

Ողջ կյանքը նա նվիրեց տիեզերքի լռության պատճառները բացահայտելուն: Նրա թողած ավանդը մարդկության մեկ քայլն է դեպի լռության առեղծվածի բացահայտում:

ԱՐՓԻՆԵ ԲԱՂՉՅԱՆ

Երեկ լրացավ ՄԱԿ-ի ցեղասպանության...

1-ին էջից

ՄԱԿ-ի ցեղասպանության կոնվենցիայի 60-ամյակը չվրիպեց առաջադեմ թուրք մտավորականների ուշադրությունից: Թուրքական մամուլի էջերում հայտնվեցին բազմաթիվ հրապարակումներ, որոնցից թերևս պետք է առանձնացնել պատմաբան, հրապարակախոս Այշե Հյուրի «Թարաֆ» թերթում և հայտնի իրավապաշտպան, հրատարակիչ Ռագըփ Զարաքոլուի Կ. Պոլսո «Հայթերթ» կայքէջում կոնվենցիայի 60-ամյակին նվիրված հոդվածները, որոնցում հեղինակները կոնվենցիային մոտենում են միջազգային իրավունքի տեսանկյունից, իսկ կոնվենցիայի տեսանկյունից՝ վերլուծում 1915-ի իրադարձությունները: Նրանք ընդգծում են, որ ցեղասպանության կոնվենցիայի հոգևոր հայր Լեմկինի համար ներշնչանքի աղբյուր են եղել այդ իրադարձությունները, Հայոց ցեղասպանությունը միանգամայն բխում է կոնվենցիայի՝ մարդկության դեմ կատարված հանցագործության սահմանումից և ներառում է երրորդ հոդվածի պատժելի բոլոր 5 արարքները:

Հոդվածագիրները դատապարտում են Հայոց ցեղասպանության ժխտողականության Թուրքիայի պաշտոնական թեզը և երևան են հանում դրա սնանկությունը: Թվում էր, թե Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման ներկա փուլում, երբ աննախադեպ ակտիվանում է թուրքական ժխտողականությունը, ՄԱԿ-ի ցեղասպանության կոնվենցիայի 60-ամյակը պատշաճ ուշադրության կարժանանար Հայաստանում: Նույնիսկ այդ մասին մամուլում չհիշատակվեց, էլ չենք խոսում գիտական, հասարակական և քաղաքական կառավարական շրջանակների մասին: Սակայն ինչ կարելի է ակնկալել մի երկրում, որտեղ ամեն տեսակ գրքեր պետպատվերով հրատարակվում են, սակայն ցեղասպանության մասին Միավորված ազգերի կազմակերպության բանաձևերը, կոնվենցիան և հարակից փաստաթղթերը համառորեն մոռացության են տրվում՝ չհաշված, իհարկե, այդ փաստաթղթերի հրատարակված թարգմանությունն «Ազգի» 2007-ի ապրիլի 14-ի հավելվածում:

Ուղեգրություն

Ամենահաճախ լսվող բառը Հարավային Կորեայում շնորհակալությունն է՝ «կոմսաամիդա»

Տեխնիկական զարգացման ու ավանդույթների պահպանման կորեական համադրությունը

«Ներս համեցեք», Սեուլի հյուրանոցներից մեկի բավականին հարմարավետ համարի դուռը բաց էր, սակայն ինտերնետային կապի միացման խնդիրները վերացնելու համար հյուրանոցային համար հրավիրված ինժեները հրաժարվում էր ներս մտնել: Առաջին տպավորությունը, թե գուցե համակարգչի եւ ինտերնետի կորեացի մասնագետի համար հասկանալի չէ անգլերենը, որը ժամանակ միակ բացատրությունն էր համարի շեմից, եթե կարելի է այդպես կոչել, ներս մտնելու ցանկություն չունենալու:

Սակայն առաջին տպավորությունը հաճախ է սխալ լինում: «Ես կխնդրեմ նախ անջատել էլեկտրոնային ցուցանակը», հասկանալի անգլերենով իր ներս չմտնելը բացատրեց կորեացի ինժեները: Իսկ լուսային փոքրիկ ցուցանակը միայն զգուշացնում էր, թե հյուրանոցի հաճախորդը չի ցանկանում, որ իրեն անհանգստացնեն: Որ հաճախորդն ինքը բացել է դուռն ու հրավիրում է ներս, պարզվեց, քիչ է կանոններից հրաժարվելու, իսկ ավելի ճիշտ՝ խախտելու համար:

Զարմանալու հաջորդ առիթին երկար սպասելու հարկ չեղավ: Համակարգչի մասնագետը չանհանգստացնելու կոճակն անջատելուց հետո մտավ ներս, հանեց կոշիկներն ու նոր միայն անցավ գործի:

Ու չնայած ինտերնետից օգտվելու համար նախատեսված համակարգչի մենյուն ամբողջությամբ ռուսերեն էր, այդ լեզվին չտիրապետող ինժեներն արագորեն լուծեց խնդիրն ու հեռացավ՝ կոշիկները հանելը բացատրելով, որ հատակը տաքացվող է, ինչն օգտակար է առողջությանը:

Կորեայում գտնվելու հաջորդ մեկ շաբաթվա ընթացքում «առողջարար», «օգտակար» բառերը հիմնական բնութագրականն էին թվում անգամ գործարար, արդյունաբերական միջավայրերում: Եթե որեւէ բան այլ է օտարերկրացու սովորականից, ապա մինչեւ որեւէ կարգի բացատրություն փնտրելը կարելի է համոզված լինել, որ Կորեայում նկատված տարբերությունը հօգուտ առողջության է:

Քյոնբոկկուն պալատը Սեուլում

Իսկ որ հյուրանոցային համարում ամեն ինչ՝ լույսերի, օդափոխիչների եւ մնացյալ սարքերի անջատման-միացման հնարավորություններն առավելագույնս մտածված ու հարմարավետ էին կառավարման ընտրության մեկ վահանակի միջոցով, հետագայում ապացուցելի դարձրեցին, որ Հարավային Կորեայում աշխատում են ամեն ինչ անել մարդու հարմարավետության, կյանքի հարմարավետության նպատակով՝ լավագույնս ու հնարավորինս լավ նախագծելով ամեն ինչ: Եվ այդ ամենը զուտ տեխնիկական առաջընթացի պարգեւած հնարավորություն չէր, այլ ինչպես ինչ նմանություններ եւ տարբերություններ ունեն Երեւան-Մոսկվա չվերթի համեմատությամբ, առանձին պատմության թեմա է: Բայց Ինչհոնի օդանավակայանում հանգստությունն ինչպես տարօրինակության է հասնում նման վայրի համար, եւ սա այն դեպքում, երբ Հարավային Կորեան ունի մոտ 50 մլն բնակչություն՝ 99.500 քառ.կմ տարածքի վրա, որի մոտ 70 տոկոսն էլ զբաղեցնում են լեռները:

Մեկժամյա ճանապարհը, որ հարկ է անցնել Ինչհոնից Սեուլ գնալու համար, Դեղին ծովի մակընթացային մերկությամբ, որ հիշեցնում է Հյուսիսային ծովի ափերին մի ժամանակ ակնդրած պատկերները, ու ծովից յուրացվող տարածքների չորացվող լանդշաֆտով է ուղեկցվում: «Սրանք տարածքներ են, որ շուտով գյուղատնտեսական պտղատեղերի տակ կօգտագործվեն: Դե, Կորեան մտածված, կոռադաստված ու փորձված լուծումների ոլորտում հարցերի կարգավորման կորեական մոտեցում:

Մեգապոլիս Սեուլի հանգստությունը

Ամեն մի երկրի իրականության գնահատականն ամենից առաջ սկսվում է օդանավակայանից: Երկար ու ձիգ չվերթը, որ կոչվում է Մոսկվա-Սեուլ, իրականում չի հասցնում հենց Կորեայի մայրաքաղաք, այլ Սեուլի մերձակայքում գտնվող Ինչհոն քաղաքի միջազգային օդանավակայան, իսկ հենց Սեուլի օդանավակայանից տեղական չվերթեր են իրականացվում կամ առավելագույնը դեպի Ճապոնիա, ընդ որում՝ Հարավային Կորեայի առավելագույն ձգվածությունը հյուսիսից հարավ չի անցնում 1000 կմ-ը:

Ու չնայած մեծ օդանավակայանին, ժամանման առաջին վայրկյանները բավականին ափոփեցնող են. օդանավակայանում չկա աղմուկ, այնպիսի խաղաղություն է, կարծես միակ չվերթն է ժամանել: Թե ինչպիսին էր չվերթն Ինչհոն ու

Պուլգուկսա բուդդայական մենաստանը Քյոնջու քաղաքում

շատ խիտ բնակեցված երկիր է ու յուրաքանչյուր թիզ հող նշանակություն ու կարեւորություն ունի», վաղեմի հաճելի ծանոթի սիրալիրությամբ ու մեծ պատասխանատվությամբ ցեխային տարօրինակ մակերեսներ հիշեցնող տեսարանի առնչությամբ բացատրություններ է տալիս ռուսերենին հենց Ռուսաստանում տիրապետելու հնարավորությունը գերազանց օգտագործած կորեացի թարգմանչուհի Միրան, որին ուղղված հարցերի առատությունն ու բազմազանությունը պատասխանների են արժանանում մեծագույն հանգստությամբ:

Ժամանակակից Սեուլը

Յուրօրինակ հանգստություն ունի նաեւ արդեն 600 տարուց ավելի Հարավային Կորեայի մայրաքաղաք Սեուլը, որտեղ բնակվում է երկրի բնակչության ավելի քան մեկ քառորդը: Լիովին արդիական քաղաք է՝ երկնաքերերով, բիզնես-կենտրոններով, գերհագեցած երթեւեկությամբ, բնավ էլ ոչ մաքուր օդային ավազանով, մի խոսքով՝ ժամանակակից համարվող ուզածդ քաղաքի բոլոր որակներով, բայց եւ հաճելիորեն տարբերվող հատկանիշներով:

Չնայած տարածքի առումով մարդկանց խտությանը՝ Սեուլում անգամ առավելապես բարեհաճ վերաբերմունք կարելի է գտնել, տարիքով ավագների նկատմամբ պահպանված հարգանքով, որ թեեւ համալսարանական շրջանակներում տիրապետող կարծիքի համաձայն, մի քիչ կոկակոլայացվել, մի քիչ էլ մակդոնալդացվել է, սակայն դեռեւս պահպանում է կորեացի ժողովրդի համար բնութագրական հատկությունը: Ժողովրդի հասարակական հարաբերություններում դեռեւ պահպանված է կրտսերներից անխոս ենթակայության ակնկալումը, այդ իսկ պատճառով էլ հաճախակի են հարցերը մարդկանց տարիքի, ամուսնական վիճակի մասին, որը եւ յուրօրինակ ցուցանիշ է. եթե մարդն ընտանիք ունի, ուրեմն արդեն հասուն է:

Քյոնջու՝ «թանգարան առանց պատերի»

Հանգամն գետի ափերին գտնվող Սեուլում թեեւ շատ պատմական հուշարձաններ են պահպանվել, բայց դրանք կարող էին լինել ավելի շատ, եթե մինչեւ Երկրորդ համաշխարհային պատերազմ տեւած ճապոնական զավթումը չլիներ: Չոսոն հարստության 14-րդ դարի պալատներից ամենամեծն ու հայտնին Քյոնբոկկունն է, որ ներկայումս ազգային թանգարանն է ներկայացնում, Արեւելքի քաղաքաշինական յուրատեսակ հուշարձան է, երկար սյունաշարերի ու ավելի շատ ամառանոցային կենցաղին հարիր հարմարություններով:

Երկրի հարավ-արեւելքում, Սեուլից մոտ մեկժամյա թռիչքի հեռավորության վրա է գտնվում Քյոնջու բնակավայրը, որտեղ պատմական հուշարձանների առատությունը հիմք է տալիս, որ կորեացիները քաղաքը ներկայացնեն որպես «թանգարան առանց պատերի»: Ավելի քան հազար տարի Սիլլա պետության մայրաքաղաք եղած Քյոնջու քաղաքում է գտնվում Տխոմոնի ազգային պարկը, որտեղ կենտրոնացած են այդ քաղաքում գտնվող կորեական թագավորական ավելի քան երկու հարյուր դամբարաններից 23-ը:

«Դասելով դամբարաններում պահպանված իրերից՝ Սիլլա հարստության թագավորները եղել են ավելի հաղթանդամ, քան կորեացիները ներկայումս են», ներկայացնելով արտաքինից բլրաձեւ տարածքը, որ իրականում շատ ավելի եգիպտական բուրգերին է նման, այսպիսի բացատրություն է տալիս ուղեկցորդուհին հնաքանական ցուցադրված իրերի իսկապես ոչ փոքր չափսերի մասին: Սիլլա թագավորության ժամանակ դամբարանները նախ՝ կառուցել են փայտից, ծածկել գլաքարերով, իսկ վրայից նաեւ հող լցրել, եւ ընդհանուր լանդշաֆտի հետ ներդաշնակվող բլուրներ են ստացվել:

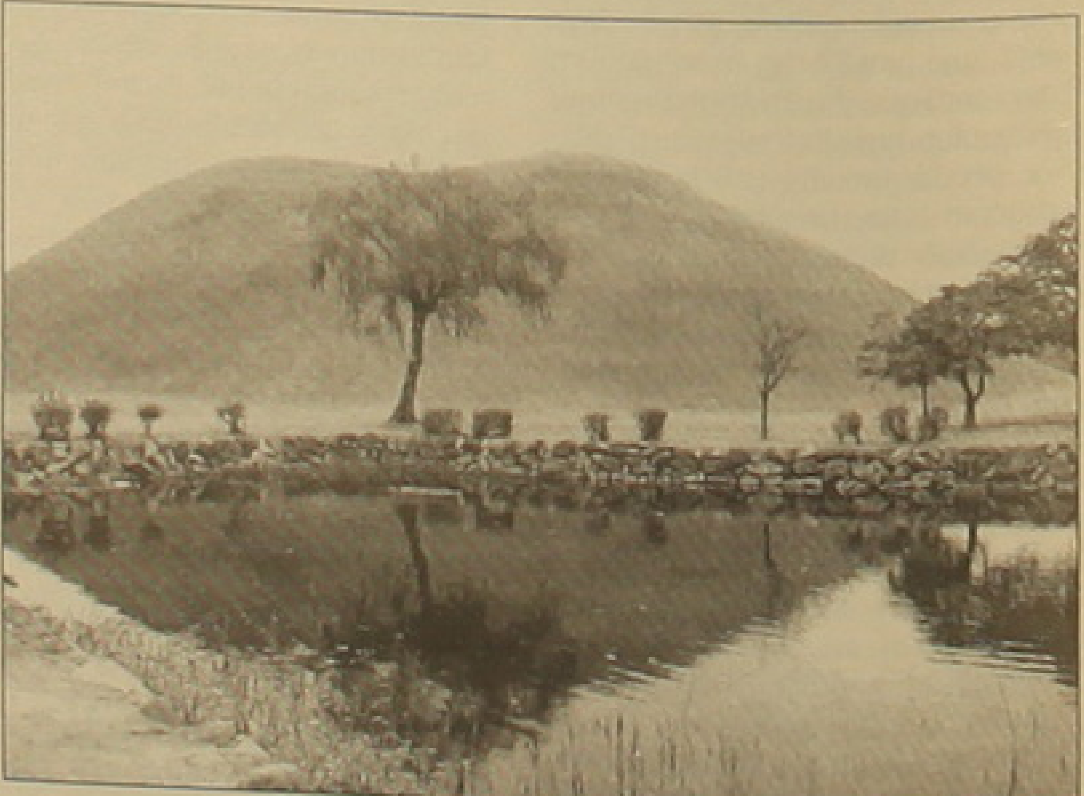

Սիլլա հարստության թագավորների դամբարանները Քյոնջու քաղաքում

Սեփական պատմությանը ծանոթանալու եկած կորեացի փոքրիկների համար եվրոպացի ներկայացուցիչները թերեւս ավելի մեծ հետաքրքրություն էին ներկայացնում: Ընդ որում, դա բնավ էլ թաքցվող հետաքրքրություն չէր, որ արտահայտվում էր «հելլո»-ով ու մանկական զարմացական անթաքույց հայացքներով:

Քաղաքի հարավում գտնվող սարալանջերից մեկի վրա ոլոր-մոլոր մի ճանապարհ կա, որ բարձրանում է դեպի Պուլգուկսա բուդդայական մենաստան, որը կառուցվել է 6-րդ դարում, փայտից: Կորեայի չափանիշներով փոքր՝ մոտ 200 հզ. բնակչություն ունեցող, բայց տարեկան մեկ միլիոնից ավելի զբոսաշրջիկ ընդունող Քյոնջու քաղաքի այդ մենաստանի մուտքից այն կողմ սկսվում է ուղիղ ճանապարհ, ընդ որում՝ ճանապարհ դեպի վեր: «Մինչեւ ինքնաճանաչման ու կատարելագործման միտքը մարդու ուղին այնպես ոլորապտույտ է, ինչպես մենաստանի մուտքի մոտ բերող ճանապարհը, միայն այդ գիտակցումից հետո է ամեն ինչ որոշակի, ուստի այդուհետեւ ուղին դեպի բուդդայական տարբեր կառույցներ ընթանում է ուղիղ եւ դեպի վեր», սա է մենաստանի մուտքից սկսվող ուղղագիծ ճանապարհի բացատրությունը:

Մենաստանում մշակույթների ազդեցությունների յուրատեսակ օրինակներ կան, եւ հնդկական ու չինական մշակույթի ազդեցությունը ներկայացվում է ոչ թե մեզ նման, երբ ամեն ինչ փորձում են բացատրել զուտ հայկական մտածելակերպով, այլ այնպես, ինչպես ժամանակն ու պատմությունն են ազդել: Օրինակ, Կորեայում որեւէ տեղ Բուդդայի արձանների կրծքաբաց լինելն արդեն իսկ հնդկական ազդեցության վկայություն է, որ հաստատապես չի կերտվել 8-րդ դարից շուտ: Այս մենաստանում է գտնվում նաեւ Ասիայի ամենամեծ ու ինչեղ զանգերից մեկը՝ «Էմիլե զանգը», որը նաեւ հայտնի է որպես «Սոնդոն մեծ թագավորի աստվածային զանգ»: Այն երեք մետր բարձրություն ունի եւ տասը տոննա քաշ:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Սեուլ-Քյոնջու-Երեւան

Հ.Գ. Ամենից հաճախ Կորեայում կարելի էր լսել շնորհակալություն բառը՝ կոմսաամիդան: Ասվում էր այնպիսի ժպիտով ու գլխի խոնարհումով, որ հանդուրժողականության եվրոպական դասերի ուսուցիչներին թերեւս պետք է այնտեղ սովորել: Կորեայում հանդուրժողականությունը ոչ թե քարոզվող կատեգորիա է, այլ մշակութային բաղկացուցիչ, որ ավելի շատ արտահայտվում է ավագության հանդեպ հարգանքով, քան գիտակցված լռությամբ ու զիջումներով:

Բարադեյ. «Իրանի նկատմամբ վերաբերմունքը պետք է փոխվի»

Բրուքինգս հաստատություն. «Միջուկային եւ անկայուն Պակիստանը պակաս վտանգավոր չէ»

Իրանի եւ նրա միջուկային ծրագրի նկատմամբ համաշխարհային ընկերակցության վերաբերմունքը պետք է լրջորեն փոխվի, կարծում է ՄԱԳԱՏԷ-ի տնօրեն Մուհամմեդ ալ Բարադեյը: Նրա խոսքերով, միջուկային ծրագրից հրաժարվելու պահանջով Թեհրանի վրա վերջին տարիներին գործադրվող ճնշումների մարտավարությունը «լիովին ձախողվելու» է: Բարադեյը ԱՄՆ նորընտիր նախագահ Բարաք Օբամային կոչ է արել կատարել սեփական խոստումը եւ անմիջական բանակցություն սկսել Թեհրանի հետ:

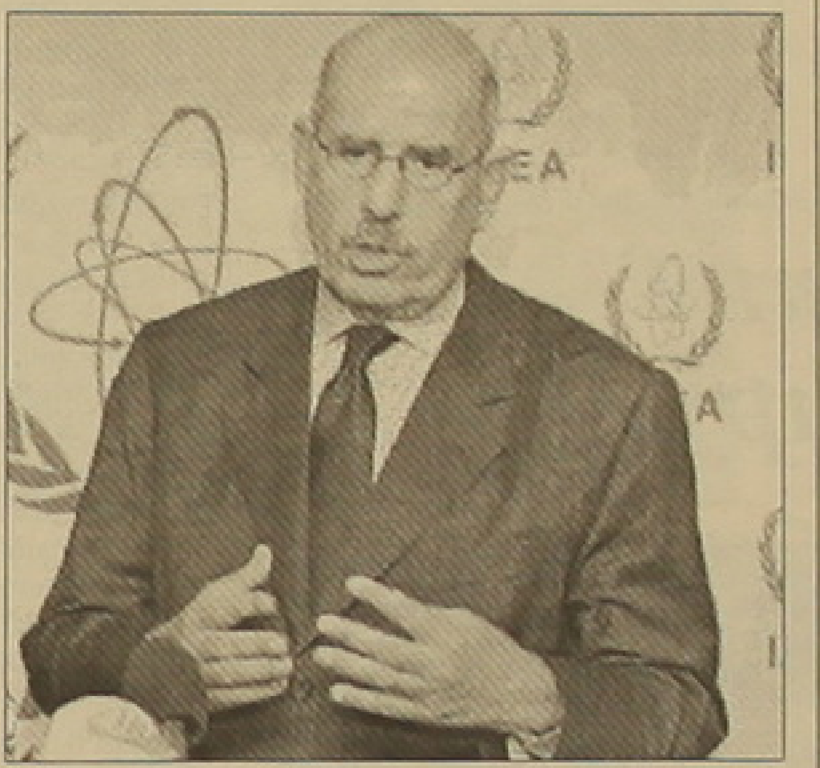

«Լոս Անջելես թայմս» թերթին տված հարցազրույցում Բարադեյը Իրանի հարցում համաշխարհային ընկերակցության ջանքերի ձախողման գլխավոր պատճառը Թեհրանի հետ ուղղակի երկխոսությունից նախագահ Ջորջ Բուշի հրաժարումն է համարում: Բարադեյի խոսքերով, հակաիրանական պատժամիջոցները հանգեցրել են լոկ Թեհրանի դիրքորոշման կոշտացմանը:

«Իրանցիները համախմբվել են կառավարող վարչակազմի շուրջը, գտնելով, որ իրենց երկիրը պաշարման մեջ է», ասել է ՄԱԳԱՏԷ-ի տնօրենը:

Իրավիճակը կարելի է բարելավել միայն ակտիվ դիվանագիտությամբ: Բարադեյը կարեւորել է Բարաք Օբամայի դերը եւ հանդես է գալիս Իրան-Արեւմուտք «մեծ գործարքի» կնքման օգտին: «Արեւմուտքը պետք է ընդունի Իրանի դերը տարածաշրջանում եւ նրան ընձեռի համապատասխան իշխանություն, հեղինակություն եւ ազդեցություն», ընդգծել է Բարադեյը:

Ամերիկացի փորձագետներից շատերը նույնպես անհրաժեշտ են համարում ԱՄՆ-ի իրանական քաղաքականության փոփոխությունը, հիշեցնելով Չինաստանի նկատմամբ նախագահ Ռիչարդ Նիքսոնի վարած ճկուն քաղաքականությունը: «Նախագահ Նիքսոնի եւ նրա խորհրդական Քիսինջերի մոտեցումը հզորացող չինական տերության իրողության ընդունումն էր: Չինաստանի հետ բանակցություն սկսելով՝ Նիքսոնի վարչակազմը Պեկինի օգնությունն ստացավ Վիետնամում եւ Արեւելյան Ասիայի կայունացման գործում», նշում են հեղինակավոր Բրուքինգս հաստատության փորձագետները:

Իրանն իր հերթին կարող է օգտակար լինել Աֆղանստանի, Իրաքի եւ ամբողջ Մերձավոր Արեւելքի խնդիրների լուծման գործում:

«Վերջին հաշվով միջուկային Իրանը ավելի վտանգավոր չէ, քան միջուկային Պակիստանն իր անկայուն իշխանությամբ եւ ահաբեկիչներով», ասում են Բրուքինգսի փորձագետները:

Ռուս-հնդկական ծովային զորավարժություններ

Խաղաղօվկիանոսյան նավատորմի մի խումբ ռազմանավեր երեկ Վլադիվոստոկից Հնդկական օվկիանոս են մեկնել Հնդկաստանի ծովուժի հետ համատեղ «Ինդրա-2009» զորավարժություններ անցկացնելու: Ինտերֆաքս գործակալության տվյալներով, ռուսական նավատորմը կներկայացնեն «Ադմիրալ Վինոգրադով» հակասուզանավային նավը, «Բուտոմա» եւ «Պեչենգա» տանկերները, ինչպես նաեւ «Ֆոտիյ Կռիլով» քարշանավը:

Զորավարժությունների ընթացքում համատեղ կմշակվեն նավագնացության պաշտպանության, ծովահենների եւ ահաբեկիչների դեմ պայքարի խնդիրներ: Նախատեսված են հրետակոծություն եւ հրթիռակոծություն: Վերադարձի ճանապարհին ռուսական նավերը կմտնեն Ինդոնեզիայի Ջակարտա եւ Չինաստանի Չժան Ցզյան քաղաքների նավահանգիստներ: «Զվեզդա» թերթի տվյալներով, «Ադմիրալ Վինոգրադովը» նաեւ մարտական հերթապահություն կանի Ադենի ծոցի վտանգավոր գոտում:

Ռուսական ռազմանավերի ծովային արշավանքը ընդհանուր առմամբ կտեւի երեք ամիս:

Պենտագոնը կհավաքագրի ավելի մեծ թվով օտարերկրացիների

ԱՄՆ ռազմական գերատեսչությունը մտադիր է ավելացնել օտարերկրացի զինծառայողների թիվը, որպեսզի լրացնի բժիշկների, բուժքույրերի եւ օտար լեզուներին տիրապետող բանակայինների պակասը: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ մեկ տարվա համար նախատեսված այդ ծրագրին ծովուժին եւ ցամաքային զորքերին թույլ կտա հավաքագրել ոչ միայն Green Card ունեցողներին, այլեւ ժամանակավոր այցագրերով ԱՄՆ եկած օտարերկրացիներին:

Այսուհետեւ ամերիկյան բանակում կարող են ծառայել մասնավորապես ԱՄՆ բուհերի ուսանողները, աշխատանքային այցագիր ունեցողները, ինչպես նաեւ երկրում փախստականի կարգավիճակ ստացած անձինք: Նախատեսվում է փորձնական ծրագրի շրջանակներում մեկ տարում հավաքագրել ԱՄՆ-ում առնվազն երկու տարի ապրած մոտ հազար օտարերկրացիների:

Բանակում ծառայելը հետագայում այս մարդկանց թույլ կտա ավելի արագ ստանալ ԱՄՆ քաղաքացիություն:

Ներկայումս ամերիկյան բանակում շուրջ հազար բժիշկների (մասնավորապես ատամնաբույժների) եւ բուժքույրերի պակաս է զգացվում, մինչդեռ Պենտագոնի հաստիքում այդպիսի 24 հազար թափուր տեղ է նախատեսվում: Առավել սրությամբ է ծառացած նեյրովիրաբույժների եւ մաշկաբանների պակասը, մինչդեռ շատ են Իրաքում եւ Աֆղանստանում գլխուղեղի վնասվածքներ եւ այրվածքներ ստացած զինծառայողները:

Պենտագոնին պետք են նաեւ օտար լեզուներին տիրապետող սպաներ եւ զինվորներ: Հատկապես կարեւոր է համարվում արաբերենը: Պահանջվում են նաեւ ալբաներենին, կորեերենին, փենջաբերենին, սոմալերենին, թուրքերենին, չինարենին, չեխերենին, մալայերենին, սուահիլի լեզվին տիրապետողներ:

Ներկայումս ԱՄՆ բանակում ծառայում են մոտ 29 հազար օտարերկրացիներ: Բացի դրանից, Պենտագոնն ամեն տարի հավաքագրում է ավելի քան 5 հազար նորակոչիկների, որոնք չունեն ԱՄՆ քաղաքացիություն, բայց ունեն կեցության իրավունք:

Թուրքիայի փոքրամասնությունները խորհրդաժողովի թեմա

Երեկ՝ դեկտեմբերի 9-ին Լոնդոնի խորհրդարանի Ներկայացուցիչների պալատի թիվ 17 սենյակում տեղի է ունեցել «Թուրքիայի փոքրամասնությունները շարունակում են դիմակայել մշակութային ցեղասպանությանը» թեմայով խորհրդաժողով՝ նվիրված ՄԱԿ-ի ցեղասպանության կոնվենցիայի ընդունման 60-ամյակին, տեղեկացնում է խմբագրությանը հասցեագրված հաղորդագրությունը: Օրակարգում ընդգրկված է եղել երկու հարց.

ա) Թուրքիայի վարչապետի եւ պաշտպանության նախարարի վերջերս կատարած հայտարարությունները: Լիբանանի վարչապետ Ֆուադ Սինիորայի այցելության առիթով նոյեմբերի 4-ին հրավիրված մամլո ասուլիսի ժամանակ Թուրքիայի վարչապետ Ռեջեփ Թայիբ Էրդողանն ասել է. «Թուրքիան բաղկացած է մեկ ազգից, մեկ դրոշից եւ մեկ հողատարածքից, եւ բոլոր նրանք, ովքեր համաձայն չեն այս ամենին, պետք է հեռանան երկրից»:

Իսկ նոյեմբերի 10-ին Բրյուսելում Թուրքիայի պաշտպանության նախարարը հայտարարել է, որ «տարագրությունը (ցեղասպանության ժամանակ) նպաստեց կառուցելու թուրքական պետությունը: «Հնարավոր կլինե՞ր արդյոք այսօր պահպանել միեւնույն ազգային պետականությունը, եթե հույներն ու հայերը շարունակեին ապրել առաջվա նման Թուրքիայի զանազան շրջաններում», ասել է նա:

բ) Քրդերի, հայերի, ասորիների, կիպրահայերի եւ կիպրաասորիների մարդու իրավունքները: Խորհրդաժողովը կազմակերպել են «Զորակցություն բոլոր ցեղասպանությունների զոհերին» ընկերակցությունը, «Նոր սերունդ» մշակութային ասոցիացիան, «Հալաբջա» կենտրոնը (CHAK) համագործակցությամբ «Սեյֆ» կենտրոնի:

Հրավիրված են եղել ելույթ ունենալու Դեզմոնդ Ֆերնանդեսը («Քրդերի եւ հայերի ցեղասպանությունը» գրքի հեղինակ), պրոֆ. Խաչատուր Փիլիկյանը, Աֆիֆ Ուանը, Ռեբուար Ֆաթահը (քրդական լրատվամիջոցներից) եւ մի ասորի/սիրիացի Թուրքիայից:

Խորհրդաժողովը հովանավորել է եւ նախագահել անկախ խորհրդարանական դոկտ. Բոբ Սփինքը:

Հ. Օ.

Նամակ «Վաշինգտոն թայմսին»

Ադրբեջանը բարեկամ երկի՞ր

Ամերիկայի հայկական համագումարը մեր ուշադրությանն է հանձնում Վիրջինիա նահանգի «Արամակ» ընկերության նախագահ Նիկ Բազարյանի նամակը՝ ուղղված ամերիկյան «Վաշինգտոն թայմս» թերթին, ի պատասխան նույն թերթում սեպտեմբերի 29-ին տպագրված «Ամերիկայի բարեկամը» խորագրով Կասպից նավթի օգտագործման խորհրդատու-մասնագետ Ռոբ Սոբհանիի հոդվածի: Բազարյանի նամակը՝ ուղղված թերթի խմբագրին, տպագրվել է «Վաշինգտոն թայմսում» նոյեմբերի 23-ին: Թարգմանաբար ներկայացնում ենք հիմնական մասերը:

«Իրանի միջուկային զենքի, վրացռուսական հակամարտության եւ էներգիայի վերաբերյալ հետզհետե աճող մտահոգությունների ենթատեքստում վերջերս լրատվամիջոցներն ու արտաքին գերատեսչությունների մասնագետներն առավել մեծ ուշադրություն են դարձնում Կասպից ծովի արեւմտյան ափի երկայնքով տեղավորված Ադրբեջանի վրա, կոչելով նրան «Ամերիկայի բարեկամ», ներկայացնելով որպես ազատության, ժողովրդավարության եւ հանդուրժողականության տիպար երկիր եւ մանավանդ նշելով, որ Ռուսաստանին շրջանցելով նա էներգիայի ստացման լուծումներ է առաջարկում Արեւմուտքին:

Ադրբեջանով այսքան ոգեւորվելը նշանակում է աչք փակել փաստորեն օլիգարխային մի երկրի վրա, որը հետզհետե առավել ռազմատենչ է դառնում Լեռնային Ղարաբաղի բնիկ հայերի դեմ վարած իր քաղաքականությունում: Նախագահ Ալիեւը շարունակ պարծենում է, որ երկրի պաշտպանության համար հատկացված բյուջեն գերազանցում է Հայաստանի ամբողջ բյուջեին: Ավելին՝ Ադրբեջանը բազմիցս խախտել է հրադադարի կանոնները եւ Թուրքիայի հետ համագործակցելով՝ շրջափակման մեջ է պահում Հայաստանը:

Բարաք Օբամայի գլխավորությամբ նորաստեղծ կառավարությունը պարտավոր է զգուշությամբ մոտենալ Ադրբեջանին: Հոկտեմբերին անցկացված քվեարկություններին ընդդիմությունը չէր ընդգրկված, մամուլի ազատությունն ընդհանրապես անտեսված է, երբեմն նույնիսկ բռնություն է կիրառվում լրագրողների դեմ, եւ վերջապես՝ ավելի քան 100 հազար ադրբեջանցիներ դեռեւս գտնվում են լքյալ վիճակում, սոսկ Արեւմուտքին հավատացնելու համար, որ երկիրն ունի փախստականների խնդիր:

Նորընտիր նախագահ Օբաման պետք է հիշի, որ Ադրբեջանն, ինչքան էլ որոշ բան ունենա առաջարկելու Արեւմուտքին, այդուհանդերձ այն տիպար երկիրը չէ, որ կարելի է բարեկամ համարել: Եվ եթե նրա քայլերն անպատասխան թողնվեն, ապա նրա վարած քաղաքականությունից կտուժեն ոչ միայն այդ երկրի, այլեւ մեկ ուրիշ երկրի՝ Հայաստանի քաղաքացիները»:

Թարգմ. Հ. Օ.

Սերբ գործիչը դատի կտա CNN-ին

Սերբիայի Արմատական կուսակցության նախկին առաջնորդ Տոմիսլավ Նիկոլիչը մտադիր է դատի տալ CNN հեռուստաընկերությանը, որը Ռատկո Մլադիչի որոնմանը վերաբերող նյութը հրապարակելիս ցուցադրել էր Նիկոլիչի լուսանկարը: Այդ մասին սերբ գործիչը հայտարարել էր սերբական Press Online լրատվական գործակալությանը տված հարցազրույցում:

Նիկոլիչի խոսքերով, CNN-ը Միջազգային դատարանի կողմից որոնվող բոսնիացի սերբերի նախկին զորապետ Ռատկո Մլադիչին վերաբերող կայքէջում դիտավորյալ օգտագործել է իր լուսանկարը: Մլադիչի ձերբակալմանը նպաստող տեղեկատվության համար խոստացված է 5 մլն եվրո պարգեւավճար: Նիկոլիչը կարծում է, որ Մլադիչի փոխարեն իր լուսանկարի հրապարակումը վտանգի կենթարկի իր կյանքը պարգեւավճարով հրապուրված «մարդորսների» պատճառով:

Հարցազրույցում Նիկոլիչը չի մանրամասնել, թե ինքն ինչ գումար կպահանջի CNN-ից: Սակայն ՌԻԱ գործակալությունը սերբական լրատվամիջոցներ վկայակոչելով հաղորդում է, որ խոսքը թերեւս 10 մլն եվրոյի մասին է: Առայժմ հայտնի չէ, թե որ դատական ատյանին է դիմելու Նիկոլիչը:

Մշակույթ

Խոնարհումի տուրք «Բարձրաձայն լռություն»

Լրացավ Հայ ժողովրդի պատմության ամենացավալի էջերից մեկի՝ Սպիտակի երկրաշարժի 20 տարին: Նորից կրկին հիշողություններ, նորից ցավ...

Համաշխարհային հայկական կոնգրեսի (ՀՀԿ) եւ Ռուսաստանի հայերի միության (ՌՀՄ) նախաձեռնությամբ որոշվեց խոնարհումի տուրք մատուցել երկրաշարժի զոհերի հիշատակին, մեկ անգամ եւս կիսելով հարազատների ցավը...

Սցենարը եւ բեմադրությունը վստահվեց Թատրոնի եւ կինոյի պետական ինստիտուտի դասախոս Մարգարիտա Մնացականյանին, որը օգտագործելով հայ պոետների հայրենասիրական բանաստեղծությունների լավագույն տողերը, ստեղծել էր մի յուրօրինակ էքսկուրս հայ ժողովրդի պատմության էջերով:

Եվ ահա դեկտեմբերի 5-ին Հ. Պարոնյանի անվ. երաժշտական թատրոնի դահլիճը լեփ-լեցուն հանդիսատեսով սպասում էր վարագույրի բացվելուն...

«Բարձրաձայն լռություն»՝ այս էր ներկայացման խորագիրը:

Երեկոն բացեց ՀՀԿ եւ ՌՀՄ փոխնախագահ Վլադիմիր Աղայանը, որի առաջարկությամբ դահլիճը մեկ րոպե լռությամբ հարգեց երկրաշարժի զոհերի հիշատակը:

«Ով հայոց աշխարհ» երգի եւ եկեղեցու զանգերի հնչյունների ներքո բացվեց վարագույրը, ձյունաճերմակ հագուստով բեմ մտավ «Գառնի» վոկալ կվինտետը Սոնա Մովսիսյանի ղեկավարությամբ: Մեր պատմությունը խորհրդանշող գիրքը ձեռքին ներս եկավ Հայաստանի երիտասարդական ազգային խորհրդի «Մարգարտահատիկներ» երիտասարդական թատերախմբի դերասաններից մեկը: Կվինտետի «Հայր մեր» շարականի հնչյունների տակ Հայաստանը խորհրդանշող մրգեր եւ իրեր ձեռքներին բեմ եկան նաեւ թատերախմբի բոլոր անդամները եւ էջառէջ ներկայացվեց հայ ժողովրդի անցած ուղին: Յուրաքանչյուր անցումը սկսվում էր «Ով հայոց աշխարհ» երգի առաջին տողով եւ տարբեր հնչեղության զանգերով: Հին Հայաստան, ծաղկազարդի ծիսակատարում, եկեղեցիների եւ խոյակների պատկերում, արհավիրք՝ եղեռն...

Չափազանց տպավորիչ էր երիտասարդ դերասանների խաղը, երբ կվինտետի, «Հոգի աստծո» շարականի հնչյունների ներքո խաչը եկյուղածությամբ եւ ակնածանքով ձեռքից ձեռք էին փոխանցում: Փախուստ Հայաստան... մազապուրծ մի ընտանիք... Եվ ահա երկրորդ արհավիրքը՝ Հայրենական մեծ պատերազմ, որի պատկերը չափազանց լակոնիկ ոճով լուծված էր «Մարտիկի երգը» երաժշտությամբ: Այնուհետեւ՝ հարսանիք, որտեղ բավականին խորն ու հուզիչ էր Աննա Դավթյանի զոհված հերոսի մոր դերակատարումը: Խաղաղ մի ժողովուրդ, որ ուզում է ապրել, արարել, կառուցել, բայց ահա մի նոր արհավիրք՝ ներկայացման կիզակետը, երկրաշարժը... զոհեր... կորուստ... ցավ...սասար կանգնող աշխարհ...

Այստեղ պետք է նշել Էմմա Մանուկյանի անկեղծ եւ համոզիչ խաղը, նա ներկայացնում էր երկրաշարժից տուժած ժողովրդի հավաքական կերպարը: Խորությամբ ու մեծ ցավով ներկայացվեց արտագաղթը՝ Հ. Սահյանի «Ախր ես ինչպես...» բանաստեղծությունը որպես բողոք եւ զայրույթ խաղալով: Մեր մութ տարիները, ապրումները, նորից մեր ժողովրդի հաստատակամությունը ու մեծ ոգին, ուժը եւ իր ճակատագրին տեր կանգնելու ունակությունը: Ազգի ուժի, կամքի եւ մաքրության մարմնացումն էր Արսեն Գեւորգյանի խաղը, որի կատարումը ներշնչում էր հավատ եւ արդարամտություն:

Լավատեսական եւ հույս ներշնչող տեսարանով, հանելով եւ գետնին խփելով սեւ վերնաշապիկները, ուղեկցելով Հ. Սահյանի «Մենք ապրելու ենք, ինչ էլ պատահի» բանաստեղծության խոսքերով, դերասանները մնում են նարնջագույն վերնաշապիկներով, կրելով մեր դրոշի գույներից ամենապայծառը՝ արեւի գույնը: Այս տեսարանը ամբողջանում է փոքրիկների մուտքով եւ այս անգամ էլ խորհրդանիշերը նրանց ձեռքին են, հաստատելով, որ այս ժողովուրդը, իսկապես, «ապրելու է, ինչ էլ պատահի, իր անտեր գլխի տերն է լինելու» (Հ. Սահյան): Պետք է նշել բեմադրիչի սիմվոլիստական խորը եւ համոզիչ պատկերների լուծումները, որը դերասաններին բերում էր անկեղծության, դերասանական խաղի վարակիչ հուզականության, եւ մարդու մտքով անգամ չէր անցնում, որ նրանք անփորձ են, շատ ջահել այսպիսի ապրումներ ներկայացնելու համար: Բեմադրածետում առկա է նաեւ Փարաջանովյան մտածողությունը, որի լուծումները չափազանց ազգային են, հոգեհարազատ, համոզիչ եւ վարակիչ:

Ներկայացման առաջատար գործոնն էր նաեւ «Գառնի» կվինտետը, որն իր մասնագիտական վարպետությամբ, բարձրարվեստ ու գեղեցիկ կատարմամբ մի հուսալի ներդաշնակություն հաղորդեց ներկայացմանը, յուրաքանչյուր երգին խառնելով իր հոգին ու զգացմունքը:

Երեկոն եզրափակվեց Շառլ Ազնավուրի հույս եւ հավատ սփռող «Քեզ համար Հայաստան» երգով, որը ապացույցն էր մեր միասնության, մեր անկոտրում ոգու, մեր անպարտ կամքի: Երգում էր բեմը եւ դահլիճը՝ ոտնկայս, ինքնակամ, ժպիտով, ուրախությամբ եւ միասնական:

Երգում էր Հայաստանի լավագույն երգչախումբը՝ ժողովուրդը...

***

Դեկտեմբերի 6-ի վաղ առավոտյան ՀՀԿ եւ ՌՀՄ պատվիրակությունը, ՌՀՄ առաջին փոխնախագահ Գեորգի Տեր-Ղազարյանցի գլխավորությամբ մեկնեց Սպիտակ: Պատվիրակության կազմում էին ՀՀԿ առաջին փոխնախագահ Արամ Սարգսյանը եւ ՀՀԿ եւ ՌՀՄ փոխնախագահ Վլադիմիր Աղայանը: Սպիտակում պատվիրակությանը դիմավորեց քաղաքապետ Գագիկ Սահակյանը: Պատվիրակության անդամները քաղաքապետի հետ միասին ծաղկեպսակ դրեցին Սպիտակի ավերիչ երկրաշարժի զոհերի հուշարձանին՝ հարգանքի տուրք մատուցելով նրանց հիշատակին:

Այդ առավոտ, պատվիրակության անդամներին սպասում էին Սպիտակի Ա. Շիրակացու անվան թիվ 8 միջնակարգ դպրոցում: Դպրոցն, այժմ, ՀՀԿ եւ ՌՀՄ նախագահ Արա Աբրահամյանի շնորհիվ ունեցավ համակարգչային դասարան:

Դպրոցի շնորհալի սաները հյուրերի համար պատրաստել էին Սպիտակի ավերիչ երկրաշարժին նվիրված չափազանց հուզիչ միջոցառում:

«Ճիշտ է, ժամանակը չի կարող բուժել վերքը, մոռացության տալ ցավն ու սարսափը, բայց ժամանակի ընթացքում վերքը սպիանում է, ցավը մի քիչ մեղմանում... Ապրել է պետք...», ահա այս միտքն էր թեւածում միջոցառման ընթացքում: ՀՀԿ-ն եւ ՌՀՄ-ն իրենց շնորհակալական խոսքն ասացին դպրոցի սաները, ուսուցչական կոլեկտիվը, դպրոցի տնօրեն Սամվել Մաթոսյանը, Սպիտակ քաղաքի քաղաքապետը՝ նման հոգածության ու նվերի համար:

Հաջորդ օրը, դեկտեմբերի 7-ին, ՀՀԿ եւ ՌՀՄ ներկայացուցիչները Շիրակի մարզի Հացիկ գյուղի միջնակարգ դպրոցում էին:

Դպրոցի սաները, ուսուցչական կոլեկտիվը, ջերմ ընդունելություն էին կազմակերպել ի պատիվ ժամանած հյուրերի: Հյուրերն էլ, իրենց հերթին, անակնկալ էին պատրաստել դպրոցի աշակերտների համար:

Գյուղի միջնակարգ դպրոցի համակարգչային դասարանի բացումը իրականություն դարձավ շնորհիվ Արա Աբրահամյանի:

«Բարեգործություն էլ կա, բարեգործություն էլ, բայց առավել թանկ է ու նշանակալից այն բարեգործությունը, որ միտված է ապագային, մատաղ սերնդին ճիշտ կրթելուն: Շնորհակալ ենք, որ նման հնարավորություն ընձեռեցիք, եւ այժմ մեր դպրոցի սաները համակարգչին տիրապետելու հնարավորություն ունեն», նշեց ծնողներից մեկը:

Դպրոցների համակարգչայնացումը եղել եւ մնում է ՀՀԿ եւ ՌՀՄ կարեւորագույն ծրագրերից մեկը: Շնորհիվ այս կազմակերպությունների, համակարգչային դասարան ունեցող դպրոցների թիվը ավելացավ եւս երկուսով: Իր ելույթում ՀՀԿ եւ ՌՀՄ փոխնախագահ Վլադիմիր Աղայանը նշեց, որ թե՛ Սպիտակ քաղաքի եւ թե՛ Հացիկ գյուղի այս դպրոցները շարունակելու են մնալ ուշադրության կենտրոնում:

ՄԱՐԻԱՄ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Հակոբ Օշական-125

Սփյուռքահայ մտավորական մի քանի սերունդների վրա նշանակալի ազդեցություն թողած արձակագիր, գրաքննադատ, մանկավարժ արեւելահայ Հակոբ Օշականը արեւելահայ հասվածի համար այնքան էլ ճանաչված հեղինակ չէ: Նրա գրական ստվար ժառանգությունը մեկական, չնչին բացառությամբ, հրատարակված չէ: Վերջին տասնամյակներում միայն որոշակի քայլեր արվեցին Օշականի լեզվամտածողական բարդ շերտեր թափանցելու, դրանք ուսումնասիրելու նրա գրական ժառանգությանը ծանոթացնելու ուղղությամբ, եղան հրատարակություններ, Օշականն ընդգրկվեց բուհական մասնագիտական ծրագրերում, պաշտպանվում են դիսերտացիաներ, անցկացվում քննարկումներ:

Այս տարի Հակոբ Օշականի ծննդյան 125-ամյակն է (նաեւ մահվան 60-րդ տարելիցը): Գրողների միության կլոր սրահում Հակոբ Օշականին նվիրված երեկվա հանդիպումը՝ ԵՊՀ բանասիրական ֆակուլտետի գրականության ամբիոնի, ԳԱԱ գրականության ինստիտուտի եւ «Սփյուռք» գիտաուսումնական կենտրոնի կազմակերպությամբ, վարում էր Սուրեն Դանիելյանը:

Հակոբ Օշականը մեր արեւմտահայ հասվածի գրականության, թերեւս, ամենաշատ բանավեճերի առիթ տվող գրողներից մեկն է, նրա գրականությունը՝ հատկապես գրադատական միտքն ընկալվում է ոչ միարժեքորեն: Այս վերաբերմունքի պատճառը արեւելահայ գրական երեւույթների հանդեպ գրողի ունեցած տեսակետներն են, նրա գեղագիտական հայացքները, նաեւ ինքնատիպ լեզվամտածողությունը՝ շարահյուսական բազմաբարդ բառակապակցություններով: Սակայն, ինչպես բանախոսները երեկ ասացին, նրա որոշ մոտեցումների ծայրահեղություններ չեն կարող ստվերել կամ նսեմացնել Օշականի գրական վաստակի արժեքը, նրա բերած նորամուծությունները, առհասարակ օշականյան մտածողական մշակույթը:

Ակադեմիկոս **Սերգեյ Սարինյանի** անդրադարձում Օշականի գրականությունը քննվեց ստեղծագործական մանրամասն տարածերտերով, առանձնացվեց նրա «ֆենոմենալ մոտեցումը կյանքին», երբ գրականություն մտնում է ոչ թե կյանքային իրական շարժումը, այլ կենսաբանական տարրը, էթնո-հոգեբանությունը. այդպես նա փորձել է բացատրել «թուրքի ֆենոմենոլոգիան» իր մի շարք պատմվածքներում:

Գրականագետներ **Սամվել Մուրադյանը, Կիմ Աղաբեկյանը, Սուրեն Դանիելյանն** անդրադարձան գրողի կյանքի, ստեղծագործական դրվագներին, ներկայացրին գրական, մանկավարժական գործունեությունը: Ժամանակները փոխվել են, եւ Օշականին տրված անցյալի գնահատականների (անգամ հայրենիքի թշնամի) կարծրատիպային մտածողության քանդման շրջանում չընդունելով հանդերձ արեւելահայ գրականության նրա դիրքորոշումները, որոշ կարծիքների ծայրահեղությունը (այս մասին նա արտահայտվել է 1942-ին Երուսաղեմում հրատարակված հայ գրականության դասագրքում), նաեւ արեւմտահայ գրողների, օրինակ՝ Հ. Պարոնյանին եւ Ե. Օտյանին տված հակասական գնահատությունները, գրականագետները համոզված են, որ հարկ է արժանին մատուցել նրա մտավորական գործունեությանը, շուրջ 30 հատորի հասնող գրական-գիտական ժառանգությանը, որտեղ ուսանելի շատ արժեքներ կան: Նա նաեւ մեծ ուսուցիչ է եղել, այդպիսիներին ասում են երանելի, եւ իր սաները մեծ դեր են հետագայում ունեցել Մերձավոր Արեւելքի եւ հայաշատ այլ համայնքներում:

Հակոբ Օշականի գրական ժառանգության հրատարակությունը պատվախնդրորեն իրականացվել է սփյուռքում՝ իր աշակերտներից բեյրութահայ գրող Պողոս Սնապյանի մեծ ջանքերի շնորհիվ, որն, ինչպես նկատեցին բանախոսները, սփյուռքի պայմաններում մեծ իրագործում է. այդպիսի հրատարակություններ կարելի է ունենալ պետականության պայմաններում: Եվ, ահավասիկ, «օշականաճանաչումից օշականագիտության» անցման հայաստանյան անկախ պետականության այս շրջանում Հակոբ Օշականի ակադեմիական հրատարակության խնդիր է դրվում:

Հանդիպման հյուրերից հետաքրքրական էր Հ. Օշականի՝ Երուսաղեմի ժառանգավորացի աշակերտ, ծագումով մուսալեռցի **Պողոս Վրթանեսյանի** պատմածը գրողի մասին, որին նա ներկայացրեց «որպես ուսուցիչ հոյակապ, աստվածային էության տեր»:

Պոլսի մերձակա Բուրսա քաղաքում ծնված Հակոբ Օշականը (Հակոբ Քյուֆեճյան) դժվար մանկություն է ապրել, վաղ հասակում զրկվել է հորից: Մեծաքանքելի մանրանում աշխատող մայրը ծանր

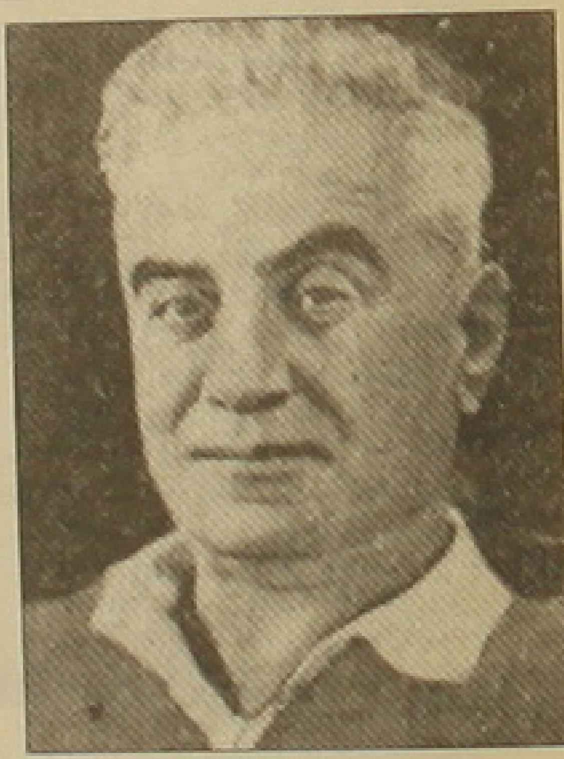

աշխատանքով է մեծացրել որդուն, կրթության տվել: Սովորել է Բուրսայի ազգային վարժարանում, առաջին պատմվածքը («Առաջին արցունքը») գրել է 1902 -ին: 1921-ին «Խոնարհներ» ժողովածուով լույս է ներկայացրել արեւմտահայ գրական միջավայրում: Կյանքի հետագա շրջանն արտակարգ բեղուն է եղել: Մանկավարժությամբ է զբաղվել Երուսաղեմի ժառանգավորաց եւ Կիպրոսի Մելգոնյան վարժարաններում: Երուսաղեմի մենախցում ճգնավորական կյանքի անցած գրողը ստեղծել է իր հիմնական աշխատանքները, բազմաթիվ պատմվածքներ, «Ծակ պտուկը» վիպակը, «Մնացորդաց» եռահատոր վեպը, արեւմտահայ գրականության վերջին հարյուրամյակի գրականագիտական համակարգված «Համապատկեր արեւմտահայ գրականության» 10-հատորյա ուսումնասիրությունը, «Հայ մատենագիրներ» դասագիրքը եւ այլն: Օշականը կատարել է նաեւ թարգմանություններ, տիրապետել է մի շարք օտար լեզուների: Բացառիկ ինքնատիպ անհատականություն է եղել՝ մտածողությամբ, նաեւ գրական սովորույթներով: Դժվարահաճ է եղել իր գրական համակրանքներում, Վահան Թեքեյանի հանդեպ ունեցել է առանձնակի վերաբերմունք, ընդունել է մասնավորապես Դուրյանին:

Հետաքրքրական է հատկապես 1915-ին Պոլսում գտնվող գրողի ճակատագիրը: Մեր երեք մեծերի՝ Վահան Թեքեյանի, Երվանդ Օտյանի եւ Կոստան Զարյանի պես նա էլ հրաշքով փրկվեց թուրքական արհավիր յաթաղանից: Պատսպարվել է պոլսահայ մի ընտանիքում, բազմիցս փախուստ է տվել թուրք ոստիկաններից, ութ անգամ ձերբակալվել է, բայց միշտ կարողացել է փախուստի դիմել: Վերջապես գերմանական սպայի համազգեստով նրան հաջողվել է՝ որպես գերմանացի ենթասպա, անցնել Բուլղարիա:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Պատմությունը կրկնվո՞ւմ է

«Արարատի» մարզչական կազմը հրաժարական է տվել

«Արարատ» ֆուտբոլային ակումբում կրկին կարծես ամեն ինչ գլխիվայր է շրջվել: Վերջերս ակումբի կազմակերպած մամուլի ասուլիսում «Արարատի» ղեկավարները խուսափողական պատասխան էին տվել թիմի գլխավոր մարզիչ Վարուժան Սուքիասյանի հետագա ճակատագրի մասին վերաբերող հարցին՝ խոստանալով առաջիկայում այդ հարցի շուրջ առանձին ասուլիս կազմակերպել: Նրանք միայն նշել էին, որ ընդհանուր առմամբ գոհ են գլխավոր մարզչի աշխատանքից: Այն ժամանակ մենք այն եզրակացության էինք եկել, որ կամ «Արարատի» ղեկավարությունը պատրաստվում է պաշտոնանկ անել Վարուժան Սուքիասյանին, կամ էլ մարզիչն ինքն է պատրաստվում հրաժարական տալ:

Եվ ահա հայտնի է դարձել, որ «Արարատի» մարզչական կազմը Վարուժան Սուքիասյանի գլխավորությամբ հրաժարական է տվել: Նրա հետ մեկտեղ իրենց պաշտոններից հրաժարվել են գլխավոր մարզչի օգնականներ Գեւորգ Քամալյանն ու Գագիկ Թամրազովը, ինչպես նաեւ «Արարատ-2»-ի գլխավոր մարզիչ Ստեփան Բաղդասարյանը: Ակնհայտ է, որ նման անսպասելի որոշումը լուրջ դրդապատճառներ ունի եւ ամենայն հավանականությամբ պայմանավորված է ակումբի ղեկավարության հետ ունեցած տարաձայնություններով:

Ավելորդ չէ հիշեցնել, որ անցած մրցաշրջանի կեսերին նույնպիսի իրավիճակ էր «Արարատում»: Թիմն ընթանում էր առաջատարների շարքում եւ հանկարծ ակումբի ղեկավարությունը որոշեց գլխավոր մարզչին խորհրդատու հրավիրել արտերկրից: Այդ քայլը վիրավորական համարելով, Վարուժան Սուքիասյանն իր օգնականների հետ հրաժարական տվեց: Նրան փոխարինած սերբ մարզիչ Դուշան Միհիչի ղեկավարությամբ արարատցիները զիջեցին նվաճած դիրքերը եւ զրկվեցին մրցանակային տեղից: Բարեբախտաբար, 2008-ի մրցաշրջանի սեմին «Արարատի» ղեկավարությունը գուցե գիտակցելով իր սխալը, կրկին թիմի ղեկը վստահեց Վարուժան Սուքիասյանին: Բոլորին է հայտնի ընթացիկ մրցաշրջանում արարատցիների ունեցած հաջող մրցելույթների մասին: Մայիսին «Արարատն» իր պատմության մեջ 5-րդ անգամ դարձավ ՀՀ գավաթակիր, իսկ առաջնությունում մինչեւ վերջ պայքար մղեց չեմպիոնության համար:

Անսպասելի պաշտոնանկության բուն պատճառները պարզելու նպատակով զանգահարեցինք Վարուժան Սուքիասյանին: Վերջինս նշեց, որ մոտ օրերս մամուլի ասուլիս կկազմակերպի եւ իր նկատառումները կհայտնի պաշտոնանկության պատճառների մասին: «Արարատ» ակումբի ղեկավարների հետ հանդիպել չհաջողվեց:

Այսպիսով «Արարատը», որին շուտով հարկ կլինի Մոսկվայում Հայաստանը ներկայացնել «Համագործակցության գավաթի» խաղարկությունում, մնացել է առանց գլխավոր մարզչի: Ո՞վ կգլխավորի «Արարատը»: Այս հարցը հուզում է թիմի երկրպագուներին: Ըստ որոշ աղբյուրների, հնարավոր է թիմի ղեկը կրկին ստանձնի Արկադի Անդրեասյանը կամ էլ նոր մարզիչ հրավիրվի արտերկրից: Ամեն դեպքում «Արարատի» ղեկավարությունը պետք է շտապ միջոցներ ձեռնարկի Վարուժան Սուքիասյանին արժանի փոխարինող գտնելու համար: Չէ՞ որ արարատցիները մոտ օրերս արդեն պետք է սկսեն հունվարին կայանալիք «Համագործակցության գավաթի» խաղարկության անմիջական նախապատրաստությունը: Բացի այդ, ներկայում ֆուտբոլային թիմերի կազմի համալրման ժամանակաշրջանն է եւ թիմում մարզչի առկայությունը շատ կարեւոր է սելեկցիոն աշխատանքը ճիշտ կազմակերպելու համար: Հուսանք, որ «Արարատի» ղեկավարությունը ճիշտ եզրահանգումներ կկատարի եւ թիմը չի տուժի մարզչական կազմի հերթական փոփոխությունից: Ցավալի կլինի, եթե Վարուժան Սուքիասյանի եւ նրա օգնականների կատարած հսկայածավալ աշխատանքը ջուրը թափվի:

Խաղադաշտում անտուն ֆուտբոլիստներն են

Մելբուռնում այս տարի 6-րդ անգամ անցկացվեց ֆուտբոլի աշխարհի առաջնություն անտուն ֆուտբոլիստների միջեւ: Մրցումներին թույլատրվում է մասնակցել 2007-ի հուլիսի դրությամբ բնակության որոշակի վայր չունեցող սիրող մարզիկներին, ինչպես նաեւ թմրանյութերից ու ոգելից խմիչքներից բուժվող անձանց:

Հաջող հանդես եկան աֆղանացի ֆուտբոլիստները, ովքեր հաղթելով բոլոր հանդիպումներում, դարձան աշխարհի չեմպիոններ: Եզրափակիչ խաղում Աֆղանստանի հավաքականը 5-4 հաշվով առավելության հասավ Ռուսաստանի ընտրանու նկատմամբ: Աֆղանստանի հավաքականն առաջին անգամ հաղթող ճանաչվեց նման մրցումներում:

Առաջնությանը մասնակցեցին 56 երկրների հավաքականներ, որոնք ընդհանուր առմամբ անցկացրին 349 խաղ: Յուրաքանչյուր խաղի տեւողությունը 14 րոպե է, խաղին մասնակցում են 4-ական ֆուտբոլիստներ, եւ նույնքան հանդիպման ցանկացած պահի կարող են փոխարինել: Հանդիպումներն անցկացվեցին 22x16 մետր չափերի խաղադաշտերում:

«Բարսելոնը» լավագույնն է աշխարհում

Ֆուտբոլի պատմության եւ վիճակագրության միջազգային ֆեդերացիան հրապարակել է աշխարհի 350 ուժեղագույն ակումբների հերթական ցանկը, որը հաշվի է առնում 2007-ի դեկտեմբերի 1-ից 2008-ի նոյեմբերի 30-ն ընկած ժամանակահատվածում թիմերի ցուցանիշներն ազգային առաջնություններում եւ միջազգային մրցաշարերում:

Ցուցակը գլխավորում է իսպանական «Բարսելոնը»: Եթե նախորդ ամիս «Բարսելոնը» ցուցակը գլխավորում էր «Լիվերպուլի» հետ, ապա այժմ միանձնյա առաջատարն է: Իսկ «Լիվերպուլը» նահանջել է 3-րդ հորիզոնական՝ իրենից առաջ թողնելով «Մանչեսթր Յունայթեդին»: Լավագույն տասնյակում նախորդ ամսվա համեմատ մեկ փոփոխություն է կատարվել: «Ֆիորենտինային» փոխարինել է «Ռոման»:

Արդեն մի քանի ամիս է, ինչ լավագույնների ցանկում տեղ չեն գրավում Հայաստանի թիմերը, ինչը հայկական ֆուտբոլի վարկանիշի նվազման եւս մեկ վառ ապացույցն է: Նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների թիմերից լավագույն արդյունքն ունի Կիեւի «Դինամոն», որը 185,5 վարկանիշով 24-րդ տեղում է: Դինամոյականները նախորդ ամսվա համեմատ 3 հորիզոնականով նահանջել են: Ուկրաինական մյուս ակումբը՝ Դոնեցկի «Շախտյորը» 36-րդ տեղում է: Ռուսաստանյան ակումբներից լավագույն ցուցանիշն ունի Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթը», որը 37-րդ տեղում է: 100 լավագույնների ցանկում տեղ են զբաղեցրել նաեւ Տաշքենդի «Բունյոդկորը» (71-րդ տեղ), Բելառուսի ԲԱՏԷ-ն (76-րդ տեղ) եւ Մոսկվայի ԲԿՄԱ-ն (87-րդ տեղ):

Ահա լավագույն տասնյակի ցուցանիշները:

1. «Բարսելոն»	Իսպանիա	278
2. «Մանչեսթր Յուն.»	Անգլիա	263
3. «Լիվերպուլ»	Անգլիա	263
4. «Բավարիա»	Գերմանիա	260
5. «Բոկա Խունիորս»	Արգենտինա	258
6. «Չելսի»	Անգլիա	250
7. «Լիոն»	Ֆրանսիա	237
8. «Արսենալ»	Անգլիա	234
9. «Ռոմա»	Իտալիա	229
10. «Էստուդիանտես»	Արգենտինա	226

Այս տարվա հունվարին հրապարակված ցուցակը գլխավորում էր իսպանական «Սեւիլիան», որը մինչ այդ 16 ամիս շարունակ միանձնյա առաջատարն էր: Փետրվարին «Չելսիին» հաջողվեց «գահընկեց» անել «Սեւիլիային»: Հաջորդ ամիս եւս «Չելսին» պահպանեց իր տեղը, իսկ ապրիլին նոր առաջատար դարձավ «Մանչեսթր Յունայթեդը», որը 6 ամիս շարունակ տեղը չզիջեց ոչ մի ակումբի:

Ուժեղագույն ակումբների դասակարգման ցուցակը հրապարակվում է 1992-ից: Առավել հաճախ՝ 37 անգամ լավագույնն է ճանաչվել իտալական «Միլանը»: 2-րդ ցուցանիշն ունի «Մանչեսթր Յունայթեդը», որը 21 անգամ է գլխավորել ցուցակը: 19-ական անգամ առաջատարի դերը ստանձնել են «Լիվերպուլն» ու «Բարսելոնը», որոնց հաջորդում են «Սեւիլիան»՝ 17, «Յուվենտուսն» ու «Ռեալը»՝ 16-ական, «Ինտերը»՝ 13 եւ «Ռոման»՝ 11:

ՀՀ հավաքականը մասնակցեց գոլֆի աշխարհի առաջնությանը

Գոլֆը Հայաստանում դեռեւս մասսայականություն չի վայելում: Այդ մարզաձեւով զբաղվելու հիանալի պայմաններ են ստեղծված Վահագնի թաղամասում, որտեղ մեր մարզիկները առաջին քայլերն են կատարում: Չնայած դրան, վերջերս Հայաստանի գոլֆի հավաքականը մասնակցել է ԱՄՆ-ում անցկացված սիրող մարզիկների աշխարհի առաջնությանը: Այդ մասին տեղեկացանք հավաքականի ավագ Արմեն Մովսիսյանից: Հայաստանի հավաքականում ընդգրկված են եղել Ռուսաստանում եւ Ղազախստանում բնակվող մեր հայրենակիցները: Բացի Արմեն Մովսիսյանից, հավաքականում հանդես են եկել Միխայիլ Մովսիսյանը, Եկատերինա Ռյասինցեւան եւ Կարեն Գիգոյանը: Թիմը հովանավորած Արմեն Խաչատուրովան, որ պետք է հավաքականի 5-րդ անդամը դառնար, ընտանեկան պատճառներով չկարողացավ մեկնել մրցավայր:

Թեեւ Հայաստանի հավաքականն առաջին անգամ էր մասնակցում աշխարհի առաջնությանը, սակայն դա չխանգարեց հաջող ելույթ ունենալ: Մեր թիմը գրավեց 7-րդ տեղը՝ ընդամենը 4 միավորով հետ մնալով Ռուսաստանի հավաքականից: Մեր գոլֆիստներն առաջ անցան ԱՄՆ-ի, Հոլանդիայի եւ Շվեյցարիայի հավաքականներից: Անհատական մրցումներում վերջին խմբում Գրիգոր Արզումանյանը, որ Հայաստանը ներկայացրեց World Golfes Invitational մրցաշարում, գրավեց առաջին տեղը: Իրենց խմբերում 2-րդ տեղերը զբաղեցրին Միխայիլ Մովսիսյանն ու Կարեն Գիգոյանը: Ընդ որում, Կարենն ընթանում էր 8-րդ տեղում, սակայն մրցումների վերջին օրը հաջող հանդես եկավ եւ հանգրվանեց 2-րդ հորիզոնականում՝ միայն մեկ միավորով հետ մնալով առաջատարից:

Նաղանյանը բաժանեց 6-10-րդ տեղերը

Միջազգային վարպետ Աշոտ Նաղանյանը Հայաստանի միակ ներկայացուցիչն էր Սեուլում անցկացված շախմատի միջազգային մրցաշարում, որին մասնակցում էին 47 շախմատիստներ: Շվեյցարական մրցակարգով, 9 տուրով անցկացված մրցաշարում Նաղանյանը վաստակեց 6 միավոր: Նա Ֆիլիպովի, Սադորայի, Պակի եւ Ալտանոխի հետ բաժանեց 6-10-րդ տեղերը:

Լավագույն արդյունքի հասան հինգ շախմատիստներ, որոնք իրենց օգտին գրանցեցին 6,5 միավոր: Հաղթողի կոչումը բաժանեցին չին շախմատիստներ Յան Կայցին, Լի Վենլյանը, Ինդոնեզիայի ներկայացուցիչներ Սիտանգանգը, Ադիանտոն եւ Էլվեստը:

Չորսից մեկը մրցանակակիր

Թեհրանում ավանդաբար անցկացվող ձյուդոյի «Արեւածագի գավաթի» խաղարկությանը մասնակցեցին նաեւ հայ ձյուդոյիստները: Տատամի դուրս եկան Գոռ Ազիզբեկյանը (60 կգ), Արթուր Աբրահամյանը (66 կգ), Փայլակ Վարդազարյանը (66 կգ) եւ Արտակ Աբրահամյանը (73 կգ):

Նշված քառյակից առավել հաջող հանդես եկավ Արտակ Աբրահամյանը՝ արժանանալով բրոնզե պարգեւի: Մրցանակակիր կարող էր դառնալ նաեւ Փայլակ Վարդազարյանը, սակայն բրոնզե մեդալի համար վճռորոշ գոտեմարտում հայ ձյուդոյիստը պարտվեց:

Մայքլ Ֆելպսը տարվա լավագույն մարզիկ

Պեկինի օլիմպիադայի հերոսներից մեկը՝ անվանի լողորդ Մայքլ Ֆելպսն ամերիկյան Sports Illustrated ամսագրի կողմից ճանաչվել է տարվա լավագույն մարզիկ: Նա ամսագրի անցկացրած մրցանակաբաշխության 54-ամյա պատմության ընթացքում առաջին լողորդն է, որ արժանանում է լավագույնի կոչման: 1972-ին այդ մրցանակը նախատեսվում էր հանձնել ամերիկացի լեգենդար լողորդ Մարկ Սփիցին, որը Մյունխենի օլիմպիադայում ֆենոմենալ արդյունքի էր հասել՝ նվաճելով 7 ոսկե մեդալ: Սակայն վերջին պահին ամսագրի խմբագրակազմը որոշեց մրցանակները հանձնել բասկետբոլի մարզիչ Ջոն Վուդենին եւ թենիսիստուհի Բիլի Ջեյն Քինգին:

Ամերիկյան ամսագրի խմբագրակազմն այս անգամ իրոք ճիշտ ընտրություն է կատարել: 23-ամյա ամերիկացի լողորդ Մայքլ Ֆելպսն իրոք մարզական սխրանք գործեց Պեկինում: Նա գերազանցեց իր անվանի հայրենակից Մարկ Սփիցի անգերազանցելի թվացող ռեկորդային ցուցանիշը՝ 8 անգամ արժանանալով օլիմպիական չեմպիոնի տիտղոսին: Դեռեւս մինչեւ օլիմպիադա մեկնելը Ֆելպսն իր հարցազրույցներում նշել էր, որ անպայման ձգտելու է գերազանցել Սփիցի ցուցանիշը եւ որ դա իր նվիրական երազանքն է: Եվ Ֆելպսը կատարեց խոստումը՝ միաժամանակ գերազանցելով աշխարհի ռեկորդները:

Հիշեցնենք, որ Ֆելպսը Աթենքի օլիմպիադայում էլ գերազանց ելույթ էր ունեցել՝ նվաճելով 6 ոսկե մեդալ: Այնպես որ օլիմպիական խաղերում նվաճած ոսկե 14 մեդալներով Մայքլ Ֆելպսն օլիմպիադաների պատմության մեջ յուրօրինակ ռեկորդակիր է:

«Ես սիրում եմ աշխատանքս: Ինձ հաջողվեց շահել այն ամենը, ինչին ձգտում էի: Այս տարի վերջապես իրականացրի երազանքս, որի համար անչափ երջանիկ եմ», մրցանակը ստանալիս հայտարարել է Ֆելպսը:

Աշխարհի ռեկորդը գերազանցվեց

Լողի Ֆրանսիայի առաջնությունում 100մ ազատ լողաոճում համաշխարհային նոր ռեկորդ սահմանեց Ալան Բեռնարը: Նա մրցատարածությունը հաղթահարեց 45,69 վրկ-ում՝ շվեդ Ստեֆան Նիստրանդին պատկանող համաշխարհային ռեկորդը գերազանցելով 0,14 վրկ-ով:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԴԱՎԻԹ ՄՀԵՐԻ ՍԵԴՐԱԿՅԱՆ

Լրացավ ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Դավիթ Մհերի Սեդրակյանի 70-ամյակը:

Դ. Սեդրակյանը նշանակալի ավանդ ունի գիտության մեջ, առաջին հերթին՝ աստղաֆիզիկայի բնագավառում: Նրա հետազոտությունների արդյունքները վերաբերում են գերխիտ երկնային մարմինների պտտման, պտտվող նեյտրոնային աստղերում մագնիսական դաշտերի գեներացիայի, բաբախող աստղերի պտտական շարժման ընթացքում դիտվող դանդաղեցման, այդ գործընթացում էներգիայի անջատման ու ռադիոճառագայթման մեխանիզմներին:

Դ. Սեդրակյանը ծնվել է 1938թ. դեկտեմբերի 9-ին, Երեւանում: 1955թ. ոսկե մեդալով ավարտելով Երեւանի N 4 միջնակարգ դպրոցը, ընդունվել է Երեւանի պետական համալսարանի ֆիզիկամաթեմատիկական ֆակուլտետի ֆիզիկայի բաժինը: 1960թ. գերազանցության վկայագրով ավարտելով համալսարանը, 1962թ. ընդունվել է ասպիրանտուրա՝ ԽՍՀՄ ԳԱ Պ.Ն. Լեբեդեւի անվան ֆիզիկայի ինստիտուտում, որտեղ եւ 1964թ. պաշտպանել է թեկնածուական թեզ:

Ասպիրանտուրան ավարտելուց հետո, 1964 թվականին Դ. Սեդրակյանը վերադառնում է Երեւան եւ աշխատանքի է անցնում ԵՊՀ տեսական ֆիզիկայի ամբիոնում որպես դոցենտ: 1972 թվականին պաշտպանել է դոկտորական ատենախոսությունը, որից հետո ստացել պրոֆեսորի կոչում: 1977 թվականից նա ղեկավարել է ընդհանուր ֆիզիկայի ամբիոնը՝ մինչեւ 1986թ: 1986թ.-1994թ. աշխատել է ՀԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի նախագահությունում որպես ակադեմիկոս-քարտուղար, ապա՝ փոխնախագահ: Սկսած 1994 թվականից նա կրկին ղեկավարում է ԵՊՀ ընդհանուր ֆիզիկայի ամբիոնը:

Դ. Սեդրակյանի գիտական գործունեությունը կարելի է բաժանել չորս հիմնական շրջանների:

Առաջին շրջանում, 1964-1973թթ.-ին, Է. Վ. Չուբարյանի հետ միասին, նա կառուցել է միապարամետր վիճակի հավասարումով նկարագրվող պտտվող կոնֆիգուրացիաների տեսությունը՝ ինչպես գրավիտացիայի նյուտոնյան, այնպես էլ այնշտեյնյան տեսության շրջանակներում: Հարաբերականության ընդհանուր տեսության շրջանակներում Դ. Սեդրակյանի ստացած լուծումը, պտտվող կոնֆիգուրացիաների պարամետրերի հաշվման նոր մեթոդի առաջարկման հիմք է ծառայել, որը կիրառվում է պտտվող երկնային մարմինների նոր մոդելների հաշվման համար:

Դ. Սեդրակյանն առաջադրել է բաբախիչների ռադիոճառագայթման նոր մեխանիզմ, որն սկզբունքորեն տարբերվում է մինչ այդ առաջադրվածներից: Ըստ Դ. Սեդրակյանի, ճառագայթումը կազմավորվում է աստղի միջուկի ու կեղեւի սահմանին եւ դուրս է գալիս մագնիսաակուստիկական ու Ալֆվենյան ալիքների միջոցով: Այդ արդյունքները նա ստացել է 1973-1983թթ. սա նրա գիտական գործունեության երկրորդ շրջանն է:

Հաջորդ՝ 1983-1993թթ. ժամանակահատվածն ընդգրկող շրջանում կատարված հետազոտությունները նվիրված են բաբախիչների պտտական շարժման դիտվող դանդաղեցմանը, մասնավորապես՝ այդ պրոցեսում էներգիայի անջատման ու ռադիոճառագայթման մեխանիզմների բացահայտմանը եւ դրանց հետագա ուսումնասիրությանը: Նա առաջադրել է բաբախիչների պտտական շարժման արգելակման մեխանիզմ, որը հաստատվել է դիտումներով:

Սկսած 1994-ից, որը Դ. Սեդրակյանի գիտական գործունեության արդի շրջանի սկիզբն է, նա իր գործընկերների հետ կատարել է մի շարք գիտական աշխատանքներ, որոնք նվիրված են ոչ կարգավորված համակարգերում էլեկտրոնի էներգետիկ սպեկտրի եւ անցման ու անդրադարձման գործակիցների հաշվմանը, ինչպես նաեւ էլեկտրոնների լոկալիզացիայի երեւույթի ուսումնասիրությանը: Բացի դրանից նա շարունակել է բաբախիչների մագնիսական դաշտերի գեներացիայի եւ պտտական շարժման դինամիկայի ուսումնասիրությունը, զբաղվել է այդ կոմպակտ օբյեկտներից գրավիտացիոն ալիքների ճառագայթման տեսական աշխատանքներով:

Բեղմնավոր է նաեւ Դ. Սեդրակյանի ուսումնամանկավարժական գործունեությունը: 1977 թվականից սկսած մինչ այսօր ամբիոնում գործում է շաբաթական գիտամեթոդական սեմինար, որտեղ զեկուցվում են ամբիոնում եւ հանրապետությունում կատարվող կարեւոր գիտամեթոդական աշխատանքները: Նրա ամբիոնի վարիչ լինելու տարիների ընթացքում ամբիոնի 12 աշխատակիցներ պաշտպանեցին դոկտորական թեզեր, իսկ 11 աշխատակիցներ՝ թեկնածուական թեզեր: Նրա անմիջական ղեկավարությամբ պաշտպանվել են 3 դոկտորական եւ 10 թեկնածուական թեզեր: Դ. Սեդրակյանի հեղինակությամբ լույս է տեսել մեկ եւ պատրաստ է տպագրության եւս երկու բուհական դասագիրք:

Պրոֆ. Դ. Սեդրակյանի 250-ից ավելի գիտական աշխատանքները համաշխարհային ճանաչում ունեն: Նա մի շարք հրավերներ է ստացել Ֆրանսիայից, Գերմանիայից, ԱՄՆ-ից՝ առաջատար համալսարաններում դասախոսություններ կարդալու իր հետազոտությունների վերաբերյալ, ինչպես նաեւ մասնակցելու համատեղ գիտական հետազոտություններին:

Դ. Սեդրակյանը ժամանակին եղել է անդրկովկասյան ռեգիոնալ գիտամեթոդական խորհրդի նախագահ, ՀԽՍՀ Բ եւ ՄՄԿ նախարարության ֆիզիկայի գիտամեթոդական խորհրդի անդամ, մի շարք գիտական կոնֆերանսների, սիմպոզիումների կազմակերպման ակտիվ մասնակից, 1984թ. մինչեւ 1994թ.՝ ՀՀ ԳԱԱ նախագահության անդամ: Նա ՀՀ ԳԱԱ «Զեկույցներ» ամսագրի գլխավոր խմբագիրն էր, այժմ՝ «Աստղաֆիզիկա» միջազգային ամսագրի գլխավոր խմբագիրը, դոկտորական ատենախոսությունների պաշտպանության երկու մասնագիտացված գիտական խորհրդի անդամ է, պարգեւատրվել է «Անանիա Շիրակացի» մեդալով:

Ակադեմիկոս Սեդրակյանի գործուն խառնվածքը դրսեւորվում է ոչ միայն գիտության ու մանկավարժության ասպարեզում. նա քաղաքացիական մտահոգությամբ է արձագանքում իր շուրջը կատարվող անցուդարձերին, շիտակ խոսքով օժանդակելով խոչընդոտների հաղթահարմանը:

Ահա թե ինչ է գրված նրա մասին ՀՀ ԳԱԱ Բյուրականի աստղադիտարանի գիտխորհրդի 1989թ. տված եզրակացության մեջ՝ Վ. Հ. Համբարձումյանի ստորագրությամբ.

«Հանձին Դ. Մ. Սեդրակյանի, հանրապետությունն ունի գիտության ակտիվ կազմակերպիչ, բազմակողմանի զարգացած գիտական հետազոտող եւ մանկավարժ, որի ուսումնասիրությունները արժեքավոր ներդրում են հայրենական գիտության մեջ»:

Շնորհավորելով Դ. Մ. Սեդրակյանի ծննդյան 70-ամյա հոբելյանը՝ ՀՀ ԳԱԱ նախագահությունը, ֆիզիկայի եւ աստղաֆիզիկայի բաժանմունքը եւ Երեւանի պետական համալսարանը ցանկանում են նրան քաջառողջություն, նորանոր հաջողություններ, երկար տարիների կյանք, եւ երջանկություն անձնական կյանքում:

ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ակադեմիկոս
Ռ. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
ԵՊՀ ռեկտոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից
անդամ Ա. ՍԻՄՈՆՅԱՆ

The World Health Organization
Regional office for Europe invites applications for the post of

Finance Assistant,
WHO Country Office, Armenia

The incumbent will be working for the WHO Country Office in Yerevan. The purpose of the post will be to perform a variety of financial, administrative, coordinating and monitoring services to ensure the efficient daily running of the Country Office and in support of project/programme activities.

Qualifications required include:

Education: Essential: Equivalent to graduation from secondary school or equivalent or commercial school and specialized training preferably in administration/management related fields.

Experience: Considerable and progressively responsible experience in the finance/administrative field. Bookkeeping experience.

Languages: Essential: Very good knowledge of written and spoken English and the local language.

This is a local vacancy as, as such, only qualified applicants residing within commuting distance will be considered.

For a full and detailed vacancy notice and Personal History Form please
apply online at: **http://www.who.int/employment/vacancies/en/**
Reference: EURO/08/FT958
Closing date for applications: **21 December 2008**

«ՖԼՈՐԵՍ» ԱՃՈՒՐԴԻ ՏՈՒՆ ՍՊԸ-ն, «Ադամանդ» ԵԱՅ Բորսայի հարթակում իրականացնում է «ԱՌԷԿՍԻՄԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի կողմից ներկայացված գույքի աճուրդային վաճառքը:

1. բնակարան, ընդհ. մակերեսը 95,5 քմ:
Հասցե՝ ՀՀ, Ավան համայնք, Չարենց թաղամաս, շենք 11, բն. 34:
Մեկնարկային գինը՝ 13,700,000 դրամ:

2. Բնակարան, ընդհ. մակերեսը 18,8 քմ:
Հասցե՝ ՀՀ, ք. Երեւան, Գյուլբենկյան փող., շենք 29ա, բն. 3/1:
Մեկնարկային գինը՝ 10,000,000 դրամ:

Աճուրդը՝ դասական եւ հոլանդական եղանակներով 12.01.2009-ից մինչեւ 31.06.2009-ը յուրաքանչյուր աշխատանքային օր, ժ. 13.00, ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 6/1 հասցեում: Տեղեկությունների համար դիմել՝ հեռ. 56-52-28:

Մխիթար Մկրտչի Ջրբաշյան

Լրացավ ականավոր հայ մաթեմատիկոս, գիտության եւ կրթության վաստակաշատ գործիչ, ակադեմիկոս Մխիթար Մկրտչի Ջրբաշյանի 90 ամյակը: Նա վախճանվեց 1994թ. մայիսի 6-ին՝ կես դարից ավել անխոնջ իր անգնահատելի նպաստը բերելով հայկական մաթեմատիկական դպրոցի կազմավորման եւ զարգացման դժվարին գործին եւ երկար տարիներ անձամբ ղեկավարելով այդ դպրոցը:

Մ. Ջրբաշյանի ծնողները Վանի Այգեստան թաղամասի բնակիչներ էին, որոնք Վանի 1915թ. հերոսական պաշտպանությունից հետո ստիպված գաղթեցին եւ բնակություն հաստատեցին Երեւանում, ուր 1918 թ. սեպտեմբերի 11-ին ծնվեց ապագա մաթեմատիկոսը: Դպրոցն ավարտելուց հետո՝ 1936 թվին, Մխիթար Ջրբաշյանն ընդունվեց ԵՊՀ ֆիզիկամաթեմատիկական ֆակուլտետը, մաթեմատիկա մասնագիտությամբ, որն ավարտեց գերազանցությամբ 1941 թվին:

1942-45 թթ. Ջրբաշյանն աշխատում է որպես ասիստենտ եւ միաժամանակ սովորում ԵՊՀ ասպիրանտուրայում ակադեմիկոս Ա. Լ. Շահինյանի ղեկավարությամբ՝ ակտիվորեն մասնակցելով վերջինիս գիտական սեմինարներին: 1945-ին Մ. Ջրբաշյանը փայլուն կերպով պաշտպանում է իր թեկնածուական թեզը, որը ԵՊՀ-ում պաշտպանված առաջին մաթեմատիկական թեզն էր: Մ. Ջրբաշյանի այդ աշխատանքն արժեքավոր ներդրում էր մոտավորությունների տեսության բնագավառում: Այն իր մեջ պարունակում էր նաեւ նրա հետագա հետազոտությունների սաղմերը՝ նվիրված անալիտիկ ֆունկցիաների ներկայացումների տեսությանը:

Այդ պահից սկսվում է Մ. Ջրբաշյանի ակտիվ եւ բեղմնավոր գիտամանկավարժական գործունեությունը Երեւանի պետական համալսարանում եւ Հայաստանի Գիտությունների ակադեմիայում՝ հաստատություններ, որտեղ ձեւավորվում էր հայկական մաթեմատիկական դպրոցը: 1945 - 55 թթ. նա աշխատել է ԳԱ Մաթեմատիկայի եւ մեխանիկայի սեկտորում, իսկ այնուհետեւ ինստիտուտում, որտեղ 1955 -71 թթ. ղեկավարում էր Ա. Լ. Շահինյանի հիմնադրած ֆունկցիաների տեսության բաժինը: 1957-60 թվերին Մ. Մ. Ջրբաշյանը ԵՊՀ ֆիզիկա-մաթեմատիկական, այնուհետեւ մեխանիկա-մաթեմատիկական ֆակուլտետի դեկանն էր:

1949-ին Մխիթար Ջրբաշյանը Մոսկվայի պետական համալսարանում հաջողությամբ պաշտպանում է իր դոկտորական թեզը «Մետրիկական թեորեմներ անալիտիկ ֆունկցիաների լրիվության եւ ներկայացնելիության մասին» թեմայով, որը պաշտոնական ընդդիմախոսների (Մ.Վ. Կելդիշ, Ա.Օ. Գելֆոնդ եւ Ա.Ի. Մարկուշեւիչ) գնահատմամբ էական ներդրում էր մոտավորությունների տեսության բնագավառում: 1950 թվին նրան շնորհվում է պրոֆեսորի կոչում: Դառնալով Հայաստանի առաջատար մաթեմատիկոսներից մեկը՝ Մ. Ջրբաշյանն ընտրվում է Հայաստանի ԳԱ թղթակից անդամ (1953), իսկ այնուհետեւ իսկական անդամ (1956): 1964-1973 թվերին Մ. Մ. Ջրբաշյանը Հայաստանի ԳԱ ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս քարտուղարն էր, ԳԱ նախագահության անդամ (1964-78, 82-86), 1978 - 91 թվերին ԵՊՀ ֆունկցիաների տեսության ամբիոնի վարիչ:

Անցյալ դարի 70 - ականների վերջերին ակադեմիկոսներ Ա. Շահինյանի, Մ. Ջրբաշյանի, Ս. Մերգելյանի եւ այլոց ջանքերով արդեն ձեւավորվել էր հայկական մաթեմատիկական դպրոցն իր ուրույն գիտական ուղղություններով եւ հետազոտական մեթոդներով, որն ստացել էր լայն ճանաչում ինչպես Խորհրդային Միությունում, այնպես էլ արտասահմանում: 1971 թվին կազմակերպվեց ՀՀ ԳԱ մաթեմատիկայի ինստիտուտը, որի առաջին տնօրենը Մ. Մ. Ջրբաշյանն էր (1971-1989): Նրա ղեկավարությամբ ինստիտուտը դարձավ շնորհալի երիտասարդ հայ մաթեմատիկոսների պատրաստման եւ դաստիարակման հիմնական օրրանը: Նրանցից շատերը հետագայում դարձան ճանաչված գիտնականներ եւ բարձրորակ մասնագետներ, գիտության դոկտորներ եւ թեկնածուներ, ԳԱ անդամներ, հանրապետության համար կարեւոր գիտակրթական ստորաբաժանումների ղեկավարներ: Այդ գործում անգնահատելի էր հմուտ մանկավարժ եւ անխոնջ հետազոտող Մ. Մ. Ջրբաշյանի անձնական օրինակը եւ մեծ ավանդը:

Մ. Ջրբաշյանի գիտական հետաքրքրությունների շրջանակն ընդգրկում էր արդի մաթեմատիկական անալիզի մի շարք բնագավառներ: Չհավակնելով լրիվության՝ թվարկենք դրանցից մի քանիսը. ա) Մոտավորությունների տեսություն: Այստեղ բազմանդամներով (միջին եւ կետային իմաստով) եւ ամբողջ ֆունկցիաներով մոտավորության հնարավորության եւ լավագույն մոտավորությունների վերաբերյալ Մ. Ջրբաշյանի ստացված արդյունքներն էական եւ մնայուն ներդրումներ են մոտավորությունների

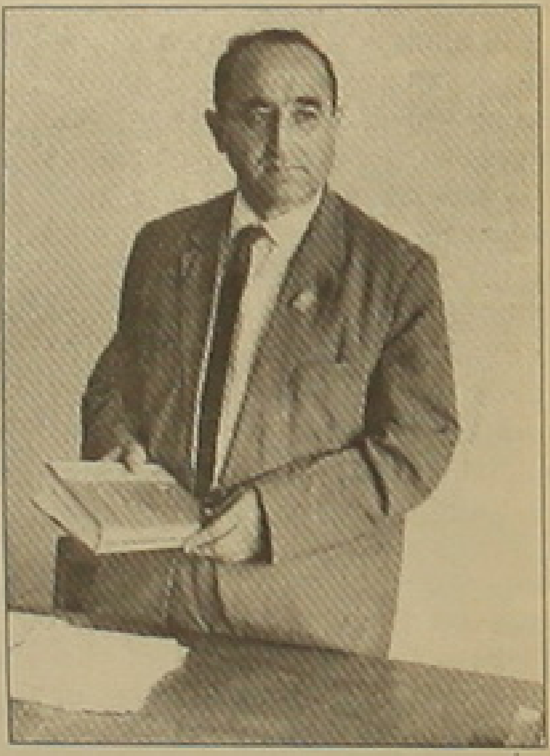

եւ ֆունկցիաների կոնստրուկտիվ տեսության բնագավառներում: բ) Հարմոնիկ անալիզ կոմպլեքս տիրույթում: Այստեղ Մ. Ջրբաշյանը զարգացրել է Միտտագ-Լեֆֆլերի կորիզներով ինտեգրալային ձեւափոխությունների իր ուրույն տեսությունը, որի արդյունքներն ամփոփված են նրա «Ինտեգրալային ձեւափոխություններ եւ ֆունկցիաների ներկայացումներ կոմպլեքս տիրույթում» հայտնի մենագրության մեջ (լույս է տեսել 1966 թ. Մոսկվայում ռուսերեն լեզվով): 1993 թվին անգլերեն լեզվով հրատարակվեց Մ. Ջրբաշյանի հաջորդ՝ «Հարմոնիկ անալիզ եւ եզրային խնդիրներ կոմպլեքս տիրույթում» մենագրությունը («Բիրկհոյզեր» հրատարակչություն, Բազել), որը նախորդ մենագրության գաղափարների շարունակությունն է՝ ամփոփելով հեղինակի եւ նրա աշակերտների հետագա լավագույն արդյունքները: գ) Մերոմորֆ ֆունկցիաների ֆակտորիզացիայի եւ եզրային հատկությունների տեսություն: Սա մերոմորֆ ֆունկցիաների վերաբերյալ դասական համարվող Ռոլֆ Նեւանլիննայի հանրահայտ տեսության որոշակի գլուխների հետագա զարգացումը եւ ընդհանրացումը պարունակող հետազոտությունների մի երկար շարք է, որում Մ. Ջրբաշյանը ներգրավեց նաեւ իր աշակերտներին, որոնք մինչեւ այսօր շարունակում են այդ գործը:

Մ. Ջրբաշյանը երկար տարիներ եղել է ՀՀ ԳԱ տեղեկագիր «Մաթեմատիկա» հանդեսի խմբագրական գլխավոր խմբագիրը, որն սկսած 1979 թվից թարգմանվում է անգլերեն եւ հրատարակվում է ԱՄՆ-ում Alerton Press հրատարակչությունը:

Մխիթար Ջրբաշյանի հիշատակը եւ թողած գիտական ժառանգությունը կապրեն իր հարազատների, աշակերտների եւ գործընկերների սրտերում եւ գործերում:

Ռ. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ, ՀՀ ԳԱԱ նախագահ, ակադեմիկոս
Ն. ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ, ՀՀ ԳԱԱ մաթ. տեխ. գիտությունների բաժանմունքի ակադեմիկոս քարտուղար

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատուական գործունէութիւն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետութեան 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրուած՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրուած է տպագրութեան՝ 9.12.2008, գինը՝ 100 դրամ, տպագրւում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչութեան տպարանում՝ Արշակունեաց 2: